

Motionshäfte

Astma- och Allergiförbundets kongress 2025

Innehållsförteckning

Inledning.....	5
Läsanvisning.....	5
Kommunikation och opinion.....	7
Förbundsstyrelsens inledande yttrande på motionerna 1-11.....	7
Motion 1 - Förbundets inriktning och startsidans profil.....	8
Motion 2 - Utöka diagnosgrupper på förbundets hemsida.....	9
Förbundsstyrelsens yttrande motionerna 1-2.....	10
Motion 3 - Kännedom om förbundet ger ökat medlemsinflöde.....	11
Förbundsstyrelsens yttrande motion 3.....	11
Motion 4 - Hur allergiker beskrivs i och påverkas av sociala medier, populärkultur och samhällsdebatten; forskningsbehov och påverkansarbete.....	13
Förbundsstyrelsens yttrande motion 4.....	14
Motion 5 - Nationell kampanj om anafylaxi.....	16
Förbundsstyrelsens yttrande motion 5.....	16
Motion 6 - Infoskyltar om tillgänglighet.....	18
Förbundsstyrelsens yttrande motion 6.....	18
Motion 7 - Behov av ökad tillgänglighet i samhället för personer med astma, allergi och annan överkänslighet.....	20
Förbundsstyrelsens yttrande motion 7.....	20
Motion 8 - Framtagande av ett förbundspolitiskt program.....	22
Förbundsstyrelsens yttrande motion 8.....	22
Motion 9 - Yrkesrelaterade besvär gällande astma, allergi och eksem.....	24
Förbundsstyrelsens yttrande motion 9.....	25
Motion 10 - Svår födoämnesallergi.....	27
Förbundsstyrelsens yttrande motion 10.....	27
Motion 11 - Stoppa farliga kemikalier.....	29
Förbundsstyrelsens yttrande motion 11.....	29
Organisation och ekonomi.....	30
Förbundsstyrelsens inledande yttrande på motionerna 12-16.....	31
Motioner 12 - Föreningarnas del av medlemsavgiften.....	32
Förbundsstyrelsens yttrande motion 12.....	32
Motion 13 - Insamlingsverksamhet gentemot medlemmar.....	34
Motion 14 - Region- och Föreningsbidrag.....	36
Förbundsstyrelsens yttrande motion 14.....	36
Motion 15 - Medlemsförmåner.....	38
Förbundsstyrelsens yttrande motion 15.....	38
Motion 16 - Befintliga medlemmar skall kunna lägga till familjemedlem med en enkel knapptryckning direkt från hemsidans flik "Bli medlem".....	39
Förbundsstyrelsens yttrande motion 16.....	39
Förbundsstyrelsen inledande yttrande på 17-29.....	40
Motion 17 - Tillsätta en medlems/föreningssupport - prioritera om bland kanslipersonalen.....	41
Förbundsstyrelsens yttrande motion 17.....	41

Motion 18 - Tydlig policy/riktlinje medlemsregistret.....	43
Förbundsstyrelsens yttrande motion 18.....	43
Motion 19 - Medlemsrabatt.....	45
Förbundsstyrelsens yttrande motion 19.....	45
Motion 20 - Avveckla Södergården.....	46
Motion 21 - Södergården behövs och är en viktig tillgång.....	47
Förbundsstyrelsens yttrande motion 20-21.....	47
Motion 22 - Allergianpassning av Södergården.....	49
Förbundsstyrelsens yttrande motion 22.....	50
Motion 23 - Tillsätta en vårdpolitisk handläggare - prioritera om bland kanslipersonalen.....	51
Förbundsstyrelsens yttrande motion 23.....	51
Motion 24 - Erfarenhetsbaserad kunskap.....	53
Förbundsstyrelsens yttrande motion 24.....	53
Motion 25 - Kongressombud bör utses proportionellt utifrån lokalföreningarnas medlemsantal.....	55
Förbundsstyrelsens yttrande motion 25.....	55
Motion 26 - Evidens och erfarenhet: Inkludera medlemmars röster i arbetet med astma, allergier och annan överkänslighet.....	57
Förbundsstyrelsens yttrande motion 26.....	58
Motion 27 - Specialkost inom organisationen.....	59
Förbundsstyrelsens yttrande motion 27.....	59
Motion 28 - Tillgänglighet och sakkunnighet vid förbundskansliet.....	61
Förbundsstyrelsens yttrande motion 28.....	61
Motion 29 - Astma- och Allergiloppet.....	63
Pälsdjur och skola.....	64
Förbundsstyrelsens inledande yttrande motion 30-35.....	64
Motion 30 - Pälsdjur i offentliga rum.....	65
Motion 31 - Hundars framfart i samhället, ett tillgänglighetsproblem för våra medlemmar.....	66
Motion 32 - Pälsdjursproblematiken för allergiker/astmatiker.....	67
Motion 33 - Gemensamt ställningstagande till hundar.....	68
Förbundsstyrelsens yttrande motion 30-33.....	68
Motion 34 - Hundar i skolan.....	71
Motion 35 - Hundar/pälsdjur i omsorg och skola.....	72
Förbundsstyrelsens yttrande motion 34-35.....	72
Motion 36 - Ökade resurser till skolsköterskan i skolan.....	74
Motion 37 - Att förbundet aktivt ska arbeta för att påverka huvudmännen om vikten av allergi-ronder i skolorna.....	75
Motion 38 - Samarbete med SPSM Specialpedagogiska skolmyndigheten.....	77
Motion 39 - Trygg miljö i förskola och skola.....	78
Förbundsstyrelsens yttrande motion 36-39.....	78
Vård, dofter och rökning.....	81
Förbundsstyrelsens inledande yttrande motion 40-50 (vård).....	81
Motion 40 - Allergikonsulenter inom alla regioner.....	82
Motion 41 - Arbeta för strukturerad övergång från barnsjukvård till vuxensjukvård.....	83
Motion 42 - Fortbildning och samverkan inom vården.....	84

Motion 43 - Specialister och samverkan inom vården.....	85
Förbundsstyrelsens yttrande motion 40-43.....	85
Motion 44 - Högkostnadsskydd för läkemedel.....	87
Motion 45 - Högkostnadsskydd.....	88
Förbundsstyrelsens yttrande motion 44-45.....	88
Motion 46 - ICD-kod för Sensorisk Hyperreaktivitet SHR.....	90
Motion 47 - Parfymfri vård och omsorg.....	91
Motion 48 - Parfymfria veckan.....	92
Motion 49 - Doftöverkänslighet och kunskapsspridning.....	93
Motion 50 - Fortsatt arbete för att uppmärksamma doftöverkänslighet som en egen diagnos.....	94
Förbundsstyrelsens yttrande motion 46-50.....	94
Förbundsstyrelsens inledande yttrande motion 51-52 (dofter och rökning).....	95
Motion 51 - Riv hindren för ett samhälle tillgängligt för alla.....	96
Motion 52 - Ett rökfritt samhälle.....	97
Förbundsstyrelsens yttrande motion 51-52.....	97

Inledning

Astma- och Allergiförbundet står inför några av sina största utmaningar någonsin. Antalet medlemmar och föreningar har halverats under 2000-talet och fortsätter att sjunka. Förbundets intäkter minskar och bidrar till en ansträngd ekonomi tillsammans med bland annat inflationen och andra ökade kostnader. Samhällsutvecklingen har lett till att människor idag söker information och engagerar sig alltmer digitalt vilket ställer nya och högre krav på ideella föreningar och traditionella folkrörelser. Dessutom ökar kraven och förväntningarna på ideella föreningar, inte minst från olika bidragsgivare och finansiärer, vilket driver på en professionalisering av föreningslivet och ökar den administrativa bördan.

Samtidigt har Astma- och Allergiförbundet under den gångna kongressperioden rönt några av sina största politiska framgångar. Vi har lyckats få igenom ett svenskt allergiprogram, vi har fått behandlingsrekommendationer för atopiskt eksem och uppdaterade nationella riktlinjer för astmavård. Sedan tidigare har vi även lyckats få igenom politiska förslag som utökat rökförbud, statlig finansiering av pollenprognoserna och införandet av statligt bidrag för upprustning av skollokaler. Alla dessa framgångar hade inte skett utan vårt ihärdiga kampanj- och påverkansarbete.

Med många utmaningar och begränsade resurser behöver Astma- och Allergiförbundet fokusera och prioritera sitt arbete de kommande åren för att nå nya framgångar. Både utmaningar och potentiella framtida framgångar behöver mötas i en gemensam strategi, som sedan konkretiseras i den treåriga verksamhetsplanen. Förbundsstyrelsen har därför utgått från förslaget till Strategi 25-30, den treåriga verksamhetsplanen och den treåriga rambudgeten i framtagandet av sina svar och förslag till beslut.

Läsanvisning

Enligt Astma- och Allergiförbundets stadgar §7. Motioner har ”Enskild medlem, förening, region/länsförening och nätverk rätt att lämna in förslag angående förbundets arbete till kongressen. Sådana förslag kallas motioner. Motion ska vara skriftlig och sändas till förbundet. Motion ska ha inkommit första vardagen efter 1 januari kongressåret.”

2 januari 2025 hade det kommit in 52 motioner inför kongressen. Förbundsstyrelsen har sedan läst igenom alla motioner och förberett ett yttrande, ibland på enskilda motioner och ibland ett samlat yttrande på motioner som behandlar samma ämne. I slutet av varje yttrande finns sedan förbundsstyrelsen förslag till beslut. Det kommer finnas fyra olika typer av förslag till beslut:

1. Att **bifalla** motionen
2. Att **avslå** motionen
3. Att **avslå** motionen till förmån för en annan Att-sats
4. Att **anse** motionen **besvarad**

Följande frågor och möjliga konsekvenser har förbundsstyrelsen tagit hänsyn till när de förberett sina yttranden och förslag till beslut:

- Är det något förbundet redan gör idag eller planerar att göra?
- Har förbundsstyrelsen mandat eller möjlighet att genomföra förslaget?
- Kräver det någon särskild kompetens som förbundet har eller inte har idag?
- Ligger förslaget inom den tilltänkta inriktningen och Strategi 25-30?
- Vad kommer förslaget att kosta?
- Hur kommer förslaget påverka Astma- och Allergiförbundets anseende, varumärke och relation till nuvarande och tilltänkta samarbetspartners?

För att underlätta förberedandet av yttranden och behandlingen under kongressen har motionerna klustrats ihop i följande teman:

- Kommunikation och opinion
- Organisation och ekonomi
- Skola och pälsdjur
- Vård, doft och rökning

Alla motioner kommer under kongressen att behandlas i fyra olika utskott som följer den tematiska uppdelningen av motionerna. Utskottsarbetet handlar om att förbereda frågor i mindre grupper innan de tas upp för beslut av alla. Utskottens uppgift är att ta fram tydliga huvudförslag som vi sen fattar beslut om i plenum. Förslagen från utskottet blir sedan huvudförslag i plenum. Alla ombud kan välja att lyfta fram det ursprungliga förslaget från motionären eller förbundsstyrelsen som ett alternativ till utskottets förslag. Läs mer om hur arbetet är tänkt att gå till i förslaget till arbetsordning för kongressen.

Ni som väljs till kongressombud bestämmer Astma- och Allergiförbundets kommande inriktning och prioriteringar. Det är ett viktigt, ansvarsfullt och ärofyllt förtroende från medlemmarna. Vi ser därför fram emot en inspirerande kongress där vi tillsammans kan diskutera och staka ut vår gemensamma framtid!

Kommunikation och opinion

Kommunikation

Förbundsstyrelsens inledande yttrande på motionerna 1-11

Kommunikation och opinionsbildning är exempel på områden där det skett enorma förändringar sedan vi fick först internet och sedan mobiltelefoner. Utvecklingen innebär att vi gått från en värld där människor i ett land som Sverige tog del av i stort sett samma nyheter och samma information till dagens helt individanpassade informationsflöde.

Det fanns alltså en tid när man kunde vara med i Rapport eller Aktuellt och hela Sverige tittade. Det var också fullt möjligt att genom en stor reklamkampanj nå hela befolkningen. Idag fungerar kommunikation och opinionsbildning annorlunda. Eftersom så gott som alla har sitt eget unika informationsflöde i fickan och ingen bryr sig om ifall klockan är 19.30 och Rapport börjar, sker kommunikation och opinionsbildning delvis annorlunda idag men Astma- och Allergiförbundet fortsätter precis som tidigare att informera och påverka för våra medlemmars bästa.

Teknikutvecklingen går fort och för att hänga med behöver Astma- och Allergiförbundet både ha medarbetare med lite annan kompetens än tidigare, lägga mer pengar på teknik och vara snabbare på att anamma ny teknik och nya tekniska funktioner för att nå ut med viktig information, kunna påverka samhället i en riktning som gynnar människor med allergisjukdomar och för att fortsätta attrahera medlemmar till vår organisation.

1. Förbundets inriktning och startsidans profil

Både antalet föreningar och antalet medlemmar i Astma- och Allergiförbundet sjunker ständigt. Vi har tappat mer än hälften av medlemmarna sedan början på 2000-talet. Antalet ideella föreningar ökar stadigt. Enligt SCB har antalet föreningar ökat med 9% mellan 2015 och 2022. Konkurrensen om medlemmar ökar. Antalet personer som arbetar ideellt håller sig konstant runt 50%.

Är det tillräckligt tydligt på vår hemsida vilka vi arbetar för och vad vi arbetar med? Är Astma- och Allergiförbundet en insamlingsorganisation, en friskvårdsorganisation eller en patientförening?

När man besöker Astma-och Allergiförbundets hemsida på vanlig dator eller läsplatta har startsidan stort fokus på insamling av pengar. 2 av 3 stora rutor och "Stöd oss" ligger först till vänster i rubrikraden under fotot. Avslutningen innan kontaktuppgifter innehåller också budskap om att vi behöver stöd.

Ett besök på en hemsida varar mellan 10 och 20 sekunder, på den tiden gäller det att fånga intresset. Vår viktigaste information om vad vi arbetar med är inte tydligast på startsidan.

De översta rubrikerna bör vara, från vänster till höger:

Om oss, Diagnoser, Forskning, Barn och unga, Medlem, Stöd oss. Det vill säga det viktigaste står längst till vänster

Stora foton visar till synes friska barn av nordiskt ursprung (vita barn)? Användning av foto på människor bör begränsas. Om foto av människor skall användas bör mångfald eftersträvas. Inga stora foton av människor bör finnas på startsidan.

Yrkande:

Att hemsidans startside får tydligare fokus på vad förbundet arbetar med.

Att hemsidans alla presentationer av människor präglas av mångfald.

Motionär:

Astma-och Allergiföreningen i Västra Götalands län (Bohuslän, Göteborg, Göteborg för familjer, Mölndal/Härryda, Skövde Tibro Hjo Karlsborg, Trollhättan-Vänersborg, Västra Skaraborg, Öckerö)

2. Utöka diagnosgrupper på förbundets hemsida

Antalet medlemmar i Astma- och allergiförbundet sjunker ständigt. Vid ett snabbt besök på vår hemsida får man lätt känslan av att vi arbetar med ett fåtal diagnoser: astma, allergi överkänslighet och eksem. Vänder vi oss till fler diagnosgrupper skulle medlemsantalet kunna öka väsentligt.

På Astma- och Allergiförbundets hemsida är det inte särskilt tydligt vilka diagnoser vi arbetar med. På startsidan hittar man rubriker: Stöd oss, Information & Råd, För barn och unga, Forskning, Medlem och Om oss. Där borde rubriken Diagnoser finnas med!

Därunder borde alla diagnoser vi arbetar med listas, gärna i bokstavsordning, som till exempel: allergisk astma, icke-allergisk astma, allergisk rinit, alfa-gal (köttallergi), anafylaxi, celiaki, entopi, eosinofil esofagit, födoämnesallergi, glutenöverkänslighet utan celiaki (NCGS), handeksem, hereditärt angi-oödem, histaminintolerans, hypersensitivitetspneumonit, icke-immunologisk reaktion, icke-allergisk överkänslighetsreaktion, icke-typ 2-inflammation, insektsallergi, kontakteksem, kvalsterallergi, köldallergi, köldurtikaria, köldastma, laktosintolerans, läkemedelsöverkänslighet, MCS (Multiple Chemical Sensitivity), mjölkproteinallergi, mögelallergi, nickelallergi, nöt- och jordnötsallergi, pollenallergi, pälsdjursallergi, sensorisk hyperreaktivitet, spannmålsallergi, typ 2-inflammation, urtikaria (nässelutslag), överkänslighet mot bensoesyra, överkänslighet mot biogena aminer m.fl. Det finns säkert fler.

Om man tittar på Reumatikerförbundets, Neuroförbundets och Riksförbundet HjärtLungs hemsidor, så är det väldigt tydligt vilka diagnoser man arbetar med. Där har de skrivit ut diagnoser från A till Ö, eller de vanligaste först och därefter övriga diagnoser från A till Ö.

Vi vill också att diagnosgrupperna ska utökas med intoleranser och överkänsligheter, till exempel histaminintolerans, laktosintolerans, glutenintolerans och olika överkänsligheter (se ovan). Histaminintolerans kan till exempel leda till anafylaxi om histaminnivåerna blir väldigt höga i kroppen. <https://my.clevelandclinic.org/health/diseases/histamine-intolerance>

Det finns olika grupper på Facebook för olika sjukdomstillstånd med många medlemmar. De har ingen tillhörighet i något förbund. Det finns till exempel en grupp som heter: Histaminintolerans den stängda gruppen, med över 5 000 medlemmar. Om Astma- och Allergiförbundet lägger till andra diagnosgrupper finns det en möjlighet att fler känner sig hemma hos Astma- och Allergiförbundet, känner sig välkomna och också blir medlemmar.

Yrkande:

Aff Astma- och Allergiförbundet lägger till Diagnoser som rubrik på förstasidan av hemsidan. När man klickar på den rubriken bör diagnoser vi arbetar med finnas därunder i bokstavsordning.

Aff utöka diagnosgrupperna med information och råd om de olika diagnoserna.

Motionär:

Astma- och Allergiföreningen i Västra Götalands län (Bohuslän, Göteborg, Göteborg för familjer, Mölndal/Härryda, Skövde Tibro Hjo Karlsborg, Trollhättan-Vänersborg, Västra Skaraborg, Öckerö)

Förbundsstyrelsens yttrande motionerna 1-2

En bra hemsida ger ett seriöst intryck, visar vilka vi är och vad vi tycker, gör oss tillgängliga dygnet runt och hjälper oss bygga värdefulla relationer med viktiga målgrupper - exempelvis potentiella medlemmar. Den som besöker Astma- och Allergiförbundets hemsida ska enkelt hitta den information man söker och bredden i allergisjukdomarna ska speglas i innehållet.

Motionärerna påtalar att vi varje år blir allt färre medlemmar, men att det finns en potential i en hemsida där fler enkelt hittar rätt information och känner sig inkluderade. Förbundsstyrelsen delar motionärernas uppfattning att vår webbplats behöver vidareutvecklas.

Under 2025 pågår ett webbprojekt för att uppgradera hemsidans säkerhet och möjliggöra så kallad sökordsoptimering, det vill säga att startsidan och huvudmenyn anpassas utifrån vilka ord och sidor som är mest populära. Det handlar enkelt uttryckt om att fler måste hitta till vår webbplats när de via olika sökmotorer söker information om allergisjukdomar. Webbprojektet innebär att diagnoser kommer att lyftas fram tydligare i huvudmenyn, strukturen kommer att bli mer överskådlig och nya sidor kommer att tillkomma. Alla sidor ska gås igenom och vid behov uppdateras. Istället för att låsa startsidans utformning genom ett kongressbeslut, anser förbundsstyrelsen att Astma- och Allergiförbundet ska följa med i teknikutvecklingen, kontinuerligt uppdatera och sökordsoptimera innehållet.

Under Barnallergiåret 2024 använde Astma- och Allergiförbundet för första gången AI-genererade bilder. Det gjordes för att på ett ansvarsfullt sätt hantera de etiska aspekterna kring bilder på barn som inte själva kan ge sitt medgivande. Förbundsstyrelsens uppfattning är att AI-genererade bilder även i fortsättningen kommer att användas som ett komplement till riktiga foton i förbundets kommunikation, bland annat på webbplatsen.

Vad gäller bildpubliceringar vill förbundsstyrelsen understryka betydelsen av att förbundet vid varje enskild bildpublicering följer såväl upphovsrättslig lagstiftning som GDPR. Det innebär att förbundet oftast är hänvisade till olika bildbankers utbud, som är begränsat vad gäller exempelvis etnisk mångfald. Men motionärens påpekande om bristen på mångfald i förbundets kommunikation är viktigt att ha i åtanke och något som förbundsstyrelsen är angelägen om att vi försöker förbättra.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

Att **bifalla** motion 1

Att **avslå** motion 2

3. Kännedom om förbundet ger ökat medlemsinflöde

Förbundets egna undersökningar visar att kännedom om förbundet och vad man arbetar med har en stor potential att förbättras. Då en patient fått en ny allergidiagnos ställd hos läkare går man ofta hem till ett vakuum och en situation man inte vet hur man ska hantera. Där och då behöver nya medlemmar fångas upp. Förbundet har många dialoger och samarbeten med vårdprofessionen och bör där, precis som vissa andra patientorganisationer, få till ett samarbete runt medlemskap.

Yrkande:

- Aff** förbundet utvecklar sitt samarbete med vårdprofessioner som ställer de diagnoser förbundet hanterar
- Aff** förbundet tar fram ett kort informationsmaterial om organisationen, vad man arbetar med och hur man blir medlem
- Aff** förbundet arbetar fram en överenskommelse om att patienten får detta vid vårdbesöket.

Motionär:

Astma och Allergiföreningarna Region Mellannorrland, Ovanåker och Kramfors

Förbundsstyrelsens yttrande motion 3

Astma- och Allergiförbundet har knappt 13 000 medlemmar. Samtidigt har ungefär var tredje svensk pollenallergi, en av tio har astma och ett av fyra barn och var tionde vuxen har atopiskt eksem. Våra diagnoser är stora folksjukdomar, även om graden av besvär är stor, från lätta besvär då och då till så svåra besvär att livet kraftigt begränsas och individen inte kan delta fullt ut i ett normalt samhälls- och yrkesliv. Med andra ord har vi utan tvekan en potential att växa.

Motionären beskriver att förbundets undersökningar visar att kännedom om förbundet och vad Astma- och Allergiförbundet arbetar med har en stor potential att förbättras och förbundsstyrelsen delar denna uppfattning.

Astma- och Allergiförbundet har sedan många år ett upparbetat och nära samarbete med professionsföreningarna. Det gäller exempelvis Svenska föreningen för allergologi (SFFA), Barnläkarföreningens delförening för allergi och lungmedicin (BLFA), Nätverket för astma, allergi och KOL-intresserade allmänläkare (NAAKA), Astma, allergi och KOL-sjuksköterskeföreningen (ASTA) och Riksföreningen för skolsköterskor. Vi har täta kontakter med representanter för professionsföreningarna, såväl nationellt som regionalt och ibland även lokalt. Förbundsstyrelsen delar motionärens uppfattning om betydelsen av denna samverkan - den bidrar på ett värdefullt sätt till att vi når ut bredare inom hälso- och sjukvården och till att professionen förstår patientperspektivet bättre.

Kontakt och samverkan med professionsföreningarna sker just nu bland annat inom ramen för det regeringsuppdrag som pågår sedan mars 2024 och där Socialstyrelsen, Livsmedelsverket och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, arbetar med att ta fram strategi och handlingsplan för allergi. Ett annat exempel på sammanhang där vi möter professionsföreningarna är inom ramen för det nationella systemet för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvården. Nationella programområden (NPO) och nationella samverkansgrupper (NSG) tillsätter nationella arbetsgrupper (NAG) inom olika områden och vid behov för specifika frågor. Inom NPO lung- och allergisjukdomar deltar Astma- och Allergiförbundet i NAG astma och NAG matallergi och inom NPO öron- näs- och halssjukdom deltar vi i NAG sinonasal sjukdom. (NAG Allergisk rinokonjunktivit (rinit och konjunktivit) avslutades i oktober 2024.)

Representanter för professionsföreningarna bidrar på ett ovärderligt sätt genom att bland annat faktagranska rapporter och annan information, flitig medverka i intervjuer i våra externa kanaler från Allergia till sociala medier och flera personer föreläser också i samband med olika medlemsaktiviteter. Vi vet också att de tipsar patienter om Astma- och Allergiförbundet och det är vi väldigt tacksamma över. En del lämnar över ett nummer av Allergia eller någon av våra andra trycksaker (där det alltid framgår vad vi gör och hur du blir medlem), andra visar upp vår hemsida via dataskärmen eller mobilen eller tipsar om att vi finns på sociala medier.

Enskilda lokal- och regionföreningar kan göra stora insatser genom att kontakta vårdinrättningar i närområdet och erbjuda sig att lämna några nummer av Allergia i väntrummet. Som enskild medlem kan man vid vårdbesök ta med medlemstidningen när den är färdigläst och fråga om det går bra att man lägger den i tidsskriftshyllan.

Förbundsstyrelsen bedömer däremot att det är mycket svårt att få till någon form av överenskommelse på det sätt motionären föreslår. Sjukvården består av 21 självstyrande regioner och en blandning av offentliga och privata utförare. Den tid som står till förfogande när patient och vårdpersonal möts är dessutom väldigt begränsad. Astma- och Allergiförbundet trycker hårt på behovet av att fler patienter hinner få och hinner prata igenom skriftliga individuella behandlingsplaner och det är förbundsstyrelsens uppfattning att detta måste prioriteras.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

Att **bifalla** första att-satsen

Att **avslå** andra och tredje att-satsen

4. Hur allergiker beskrivs i och påverkas av sociala medier, populärkultur och samhällsdebatten; forskningsbehov och påverkansarbete.

Luleåföreningens medlemmar har under de senaste åren observerat ett allt hårdare klimat i kommentarsfält på sociala medier när det gäller ämnen och frågor relaterade till allergier. Vi har även noterat att allergifrågan och allergiker ofta porträtteras förringande, nedsättande eller förlöjligande inom populärkulturen, ofta förklätt såsom humor.

Frågorna i sociala medier handlar ofta, men ej avgränsat, om pälsdjur i offentliga lokaler såsom affärer, köpcenter, restauranger – och på senare tid – skyddsrum. Inom populärkulturen är det inte ovanligt att födoämnesallergiker framställs på ett förklenande eller förlöjligande sätt, detta är tyvärr inte heller ovanligt inom populärkultur riktad till barn.

Denna motion tar inte sikte på sakfrågorna om exempelvis i vilka miljöer det bör finnas policys eller regler angående pälsdjur ur ett tillgänglighetsperspektiv utan om den hårda och många gånger nedsättande, förlöjligande eller nedsättande tonen som är vanligt förekommande i sociala medier när det gäller frågor relaterade till tillgänglighetsfrågor för personer med allergi i offentliga miljöer samt om hur denna grupp porträtteras inom populärkulturen.

Luleåföreningen uppfattar att det finns en kunskapslucka avseende bemötande och samhällelig attityd gentemot personer med funktionsnedsättning i form av allergi. Vi uppfattar såväl den allmänna samhällsdebatten, inslag i populärkulturen (film, tv-serier även inkluderat barn- och familjeunderhållning) och innehållet i sociala medier som betydligt mer tillåtande till nedsättande, förlöjligande och förminskande yttringar (exempelvis att man i film- och tv-serier ofta "skämtar" på ett olämpligt sätt om personer med allergi) mot personer som lider av funktionsnedsättning i form av allergi än vad som hade varit acceptabelt i förhållande till andra grupper som skyddas av diskrimineringslagstiftningen, såsom etnicitet eller religionstillhörighet.

Luleåföreningen ser ett behov av att det bedrivs forskning på detta område för att i första hand klargöra förekomsten av denna typ av företeelser och i andra hand belysa hur dessa företeelser påverkar den psykosociala tillvaron för personer som lever med funktionsnedsättning i form av allergi – med särskilt fokus för effekterna för barn och unga. Vi ser även ett behov av att förbundet tar en mer aktiv roll i samhällsdebatten för att upplysa om hur vår målgrupp påverkas av dessa frågor.

Yrkande:

- Att** förbundet ska verka för att det initieras forskning om hur personer med funktionsnedsättning i form av allergi beskrivs, bemöts och behandlas i såväl sociala medier samt inom populärkulturen och samhällsdebatten.

Forskningen bör även inkludera ett perspektiv som belyser psykosociala effekter på personer med funktionsnedsättning i form av allergi – med särskilt fokus på barn och unga.

Att förbundet ska inta en mer aktiv roll i samhällsdebatten i frågor som relaterar till hur personer med funktionsnedsättning i form av allergi beskrivs, bemöts och behandlas i såväl sociala medier samt inom populärkulturen och samhällsdebatten

Motionär:

Astma- och Allergiföreningen i Luleå

Förbundsstyrelsens yttrande motion 4

Den digitala utvecklingen gör det möjligt för fler att göra sin röst hörd. Det är positivt men för också med sig utmaningar. Att föra fram och sprida hot och hat har blivit enklare. Uttalanden kan få snabb spridning i sociala medier och på så sätt få större genomslagskraft i dag än tidigare. Tonen i sociala medier kan vara fruktansvärt hård, aggressiv och hotfull. Att förnedra andra ger likes och delningar och premieras av algoritmerna. Förbundsstyrelsen delar motionärens upprördhet och anser att det är en viktig fråga som lyfts.

Samtidigt vill förbundsstyrelsen påtala att det omvända också gäller. Sociala medier ger möjlighet till gemenskap och utbyte mellan individer. Här kan människor mötas nyfiket och respektfullt, stötta varandra, dela tips och utbyta erfarenheter och finnas där för varandra dygnet runt. För den enskilde individen är det en stor utmaning att navigera mellan toxiska och mer stärkande och positiva forum. Varje individ befinner sig i en egen informationsbubbla, men känslan är att det är så informationsflödet ser ut för alla.

Astma- och Allergiförbundets sociala medier och övriga kanaler erbjuder precis det. Här finns en positiv, hoppingivande och stärkande gemenskap, där vi delar kunskap och erfarenheter baserat på fakta och upplevelser hos individer med våra diagnoser. Förbundsstyrelsens uppfattning är att det är en korrekt prioritering att lägga förbundets resurser här.

Sedan lång tid bedrivs forskning över världens lärosäten om sociala medier och hur de påverkar människor. Forskningen sker inom en rad akademiska discipliner, från humaniora och samhällsvetenskap till medicin och teknik. Det råder ingen tvekan om att människor med fysiska och/eller psykiska funktionsnedsättningar är en av flera grupper som är särskilt utsatta för hat, hot och kränkningar på nätet.

Astma- och Allergiförbundet är medlemmar i Funktionsrätt Sverige. Funktionsrättsrörelsen i Sverige och internationellt står enade i kampen mot alla former av diskriminering, hat, hot och kränkningar. Under 2024 medverkade Astma- och Allergiförbundet i den så kallade Alternativrapporten om genomförandet av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i Sverige. I rapporten påtalar vi bland annat att det saknas systematisk övervakning av hur personer med funktionsnedsättning framställs i medierna.

Det är förbundsstyrelsens uppfattning att arbetet mot diskriminering, hat, hot och kränkningar av människor med allergidiagnoser är prioriterat, men bäst bedrivs gemensamt inom Funktionsrätt Sverige. Tillsammans har vi en starkare röst.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **anse** motionen **besvarad**

5. Nationell kampanj om anafylaxi

Kunskapen och uppmärksamheten kring anafylaxi är fortfarande låg i samhället. Detta är den mest allvarliga komplikationen som kan drabba personer med svåra allergier och om man inte får behandling i tid kan det i värsta fall leda till dödsfall. En ökad kunskap och förståelse kring anafylaxi skulle förhoppningsvis leda till att man kan minska förekomsten av farliga reaktioner som sker pga bristande hantering av specialkost i förskolor, skolor, restauranger och caféer samt att de personer som drabbas av anafylaktiska reaktioner får adekvat behandling och utredning.

Yrkande:

Att Astma- och Allergiförbundet borde starta en landsomfattande kampanj för att uppmärksamma anafylaxi och sprida kunskap och skapa en ökad medvetenhet kring detta.

Att förbundet sätter upp en nollvision mot anafylaktiska reaktioner i förskolor och skolor för att värna barn och ungdomars rätt till en säker och trygg skolgång.

Man kan jämföra med den framgångsrika informationskampanjen om AKUT-testet vid stroke som Hjärt-Lungfonden har drivit eller den kampanj om HLR (Hjärt- lungräddning) och SMS-livräddare som Hjärt-Lungförbundet har.

Motionär:

Astma- och Allergiföreningen i Luleå

Förbundsstyrelsens yttrande motion 5

Anafylaxi är en mycket allvarlig allergisk reaktion som i värsta fall kan leda till att personen avlider. Varje år leder anafylaxier orsakade av läkemedel och bi- och getingstick till ett flertal dödsfall i Sverige. Anafylaxi på grund av matallergier drabbar framför allt barn och ungdomar till skillnad från de allvarliga allergiska reaktionerna orsakade av läkemedel och bi- och getingsting som framför allt drabbar vuxna.

Den 21 november 2024 utropades för första gången Internationella anafylaxidagen. Initiativet kom från det europeiska allergologförbundet, European Academy of Allergy and Clinical Immunology, EACCI, med drygt 16 000 medlemmar från mer än 125 länder. Astma- och Allergiförbundet uppmärksammade självklart dagen. Sverige och Astma- och Allergiförbundet är ett av endast sex länder som under våren 2025 bjudits in att under EACCI:s ledning vara med och utveckla budskap och kampanjer.

Förbundsstyrelsen anser att det är värdefullt att så många medlemmar som möjligt tillsammans med förbundet årligen uppmärksammar Internationella anafylaxidagen. Om det koordinerat uppmärksammas över världen, bidrar vi till att öka kunskaperna om vad allmänheten kan göra för att visa

hänsyn så att antalet anafylaxier minskar och vad man ska göra om en person i närheten råkar ut för en allvarlig allergisk reaktion.

Genom samarbete med Centrum för arbets- och miljömedicin, CAMM och deras nätverk för kommunalt anställda allergikonsulenter och Riksföreningen för skolsköterskor samt genom samverkan med berörda myndigheter såsom Livsmedelsverket och deras samverkansgrupper där såväl livsmedelsproducenter, representanter för de stora dagligvarukedjorna, Svensk Handel och Visita (bransch- och arbetsgivarorganisation för svensk besöksnäring) ingår, arbetar Astma- och Allergiförbundet för att elever med svåra matallergier tryggt och säkert ska kunna äta i skolmatsalarna.

Den EU-gemensamma lagstiftningen om de 14 ingredienser/livsmedelsgrupper som orsakar de allvarligaste allergiska reaktionerna, var ett stort steg framåt, men har mer än ett decennium på nacken och räcker inte. Fler drabbade måste anmäla så kallade oväntade matallergiska reaktioner till den kommunala tillsynsenheten. Men regeringen måste också ge Livsmedelsverket i uppdrag att samordna alla incidentrapporter så att brister och kunskapsluckor som finns i skolmatsalar, restauranger och kaféer över hela landet, kan åtgärdas. Detta är en grundförutsättning för att Sverige ska kunna minska antalet allvarliga allergiska reaktioner och anafylaxier och något som Astma- och Allergiförbundet för fram i myndighetsdialogen kopplat till det pågående regeringsuppdraget om strategi och handlingsplan för allergiområdet (ett svenskt allergiprogram).

År 2023 tog förbundet fram rapporten Trygga tuggan – ett friskt liv för alla med allergi börjar nu. Rapporten lanserades i samband med Almedalsveckan samma år och förbundet var på plats och genomförde flera hundra samtal med politiker och beslutsfattare om matallergier och vikten av ett utökat uppdrag till Livsmedelsverket enligt ovan. Genom ett samarbete med företaget Fibr som tillverkar energibarer utan någon av de 14 ingredienserna har vi sedan dess återkommande kampanjer kring frågan och flera lokalföreningar har hakat på kampanjen.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **bifalla** motionen

6. Infoskyltar om tillgänglighet

En stor andel av befolkningen blir inte delaktiga i skola, arbetsliv, samhällsliv med anledning av allergier och doft- och kemikalieöverkänslighet.

Det skulle underlätta vårt påverkansarbete om vi hade tillgång till enkel, välformulerad information som samtidigt kortfattat förklarar vad allergierna och överkänsligheten innebär för dem som drabbas. Skyltar som kan sättas upp och fångar intresset.

Det är också positivt att infon kommer från förbundet och kan bli gemensamt för hela landet.

Yrkande:

Aff förbundet hjälper lokalföreningarna i påverkansarbetet för tillgänglighet genom att utforma affischer och info-skyltar om parfym, parfymerade produkter, pälsdjur, eldning och cigarettrök.

Motionär:

Astma- och Allergiföreningen Region Mellansverige, Siv Pettersson

Förbundsstyrelsens yttrande motion 6

Astma, allergi, eksem och annan överkänslighet är stora folksjukdomar som drabbar miljoner svenskar. Samsjukligheten är stor och många drabbade är beroende av att omgivningen visar hänsyn. När det brister begränsas möjligheterna att fullt ut kunna delta i skola, arbetsliv, fritidsaktiviteter och social gemenskap.

Förbundsstyrelsen delar motionärens uppfattningar att vi måste kämpa med såväl politiskt påverkansarbete som kunskapshöjande informationsinsatser på alla nivåer i samhället, lokalt, regionalt och nationellt.

Astma- och Allergiförbundet arbetar ständigt med frågor som rör tillgänglighet för människor med allergisjukdomar, ofta via så kallade myndighetssamråd. Under 2024 har vi som exempel via SJ:s så kallade Tillgänglighetsråd, lyckats få med viktig information om pälsdjursallergi och doftöverkänslighet i den utbildning som all tågpersonal årligen genomgår. Ett annat exempel är att vi via samråd med Myndigheten för tillgänglighet (MFD) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), fått med ett förtydligande om att sällskapsdjur inte får vistas i våra skyddsrum i den uppdaterade versionen av broschyren Om krisen eller kriget kommer och i informationen på MSB:s webbplats.

För det viktiga lokala politiska påverkansarbetet och kunskapshöjande informationsinsatser, kan alla lokalföreningar beställa material via respektive läns- eller regionförening. Vår hemsida, www.aaf.se, innehåller förstås mer information inklusive rapporter, remissvar och debattartiklar. Hänvisa den som vill veta mer eller bli medlem hit! Här finns information om astma, allergi, eksem, doftöverkänslighet,

pälsdjursallergi, kontaktallergi och mycket mera.

En stor fördel med att erbjuda informationsmaterial via hemsidan är att vi inte riskerar stora upplagor som blir inaktuella eller innehåller felaktigheter. Dessutom slipper vi lagerkostnader. På förbundets hemsida har vi till exempel underlag till affischer och foldrar som både lokalföreningar, skolor och vårdinrättningar med flera kan använda.

Att sätta upp affischer, klistermärken eller skyltar i offentliga miljöer eller privat egendom utan tillstånd, är inte tillåtet. Men genom att kontakta verksamheter och tipsa om vårt material, kan enskilda aktörer själva skriva ut eller trycka upp efter behov. På så sätt minskar vi såväl portokostnader som klimatavtryck på grund av onödiga transporter. Kampanjmaterialet finns på föreningswebben (www.forening.astmaoallergiforbundet.se/engagera-er/kampanjmaterial/).

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **avslå** motionen till förmån för

Att förbundet fortsätter stötta föreningarna i påverkansarbetet

7. Behov av ökad tillgänglighet i samhället för personer med astma, allergi och annan överkänslighet.

Astma, allergier och annan överkänslighet är sjukdomar som ofta missförstås eller underskattas i samhället. För många av oss som lever med dessa tillstånd är vardagen fylld av utmaningar som begränsar vår delaktighet i arbetsliv, utbildning och sociala sammanhang. Frågor om tillgänglighet måste hanteras på ett strukturerat och tydligt sätt för att skapa ett samhälle som är inkluderande för alla.

Många miljöer är fortfarande otillräckligt anpassade för personer med astma och allergier. Exempelvis kan bristande regleringar kring rökning, parfymade produkter eller ventilationsstandarder innebära stora hälsorisker. Samtidigt saknas ofta kunskap och medvetenhet om hur dessa faktorer påverkar oss med överkänslighet, vilket leder till otillräckliga eller felaktiga anpassningar.

Förbundet har en viktig roll att spela i att påverka beslutsfattare och samhället i stort för att öka tillgängligheten och förbättra livskvaliteten för oss med astma, allergi och annan överkänslighet. Genom att fokusera på dessa frågor kan vi bidra till att förhindra ohälsa och skapa en mer inkluderande samhällsutveckling.

Yrkande:

- Att** Förbundet prioriterar arbetet med att öka tillgängligheten i samhället för personer med astma, allergi och annan överkänslighet.
- Att** Förbundet söker samverkan med andra organisationer för att öka kunskapen och medvetenheten om astma, allergi och överkänslighet hos allmänheten, arbetsgivare och offentliga aktörer.
- Att** Förbundet gör riktade informationsinsatser för att sprida goda exempel på tillgänglighetsåtgärder.

Motionär:

Astma- och Allergidistrikt Syd

Förbundsstyrelsens yttrande motion 7

Allergidiagnoserna är stora folksjukdomar med miljontals drabbade. Ändå missförstås och trivialiseras dessa diagnoser ofta. Det här är komplexa sjukdomar med stor variation, också hos enskilda individer baserat på en rad olika faktorer, såväl inre som yttre omständigheter. Ett exempel många kan relatera till, är att de symptom som en pälsdjursallergi ger kan förvärras under pollensäsongen om individen även är allergisk mot pollen. Trots att astma, allergi och eksem i de flesta fall går att behandla så att den drabbade kan leva besvärsfritt under långa perioder är alla med våra diagnoser beroende av att andra visar hänsyn.

Alltför många människor med astma, allergi, eksem och annan överkänslighet upplever att deras tillgänglighet begränsas, precis som motionären beskriver. Astma- och Allergiförbundet är medlemmar i Funktionsrätt Sverige, en samarbetsorganisation för mänskliga rättigheter. Funktionsrätt Sveriges vision är ett samhälle för alla, där alla människor är delaktiga på lika villkor oavsett funktionsförmåga.

Cigarrettrökning, parfymerade produkter och ventilationsstandarder som motionären tar upp är exempel på områden som är reglerade, men där kunskaperna i tillämpning brister och leder till bristande tillgänglighet och sjukdom.

Tillsammans med övriga 52 funktionsrättsförbund trycker vi med enad kraft på för frågor som förenar oss, exempelvis tillgänglighetsfrågor. Via så kallade myndighetssamråd kan vi uppmärksamma frågor som är mer specifika för våra medlemmar. Vi deltar i ett stort antal myndighetssamråd under ett år – Arbetsmiljöverket, Boverkets byggråd, Diskrimineringsombudsmannens dialogmöten, Finansdepartementets referensgrupp för konsumentfrågor, Myndigheten för delaktighet, Regeringens patientråd, Skolverket och Universitetskanslersämbetets samråd med funktionshinderorganisationer är några exempel.

Exempel på informationsinriktade insatser är våra kampanjer, exempelvis ”Dissa doften” för att uppmärksamma doftöverkänslighet och varför alla måste visa hänsyn i skola, på arbetsplatser, i kollektivtrafiken och på offentliga platser. I våra sociala medier lyfter vi återkommande tillgänglighetsfrågan och på vår webbplats finns viktig information. Förbundet har bidragit med goda exempel bland annat genom vårt digitala verktyg Allergironden som kostnadsfritt kan användas av skolor för att allergisäkra verksamheten och systematiskt arbeta med att åtgärda brister och förbättra skolmiljön för elever med astma, allergi, eksem och annan överkänslighet. Under Barnallergiåret 2024 kontaktades samtliga Sveriges skolor för att informera/påminna om Allergironden.

Förbundsstyrelsens föreslagna strategiproposition Strategi 25-30 ligger väl i linje med motionärens önskan om att arbeta och samverka för ökad tillgänglighet för människor med allergisjukdomar på alla samhällsnivåer, lokalt, regionalt och nationellt.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **bifalla** motionen

8. Framtagande av ett förbundspolitiskt program

Astma- och Allergiregion Stockholm Gotland föreslår att ett förbundspolitiskt program utarbetas.

Ett förbundspolitiskt programmet ger medlemmar, presumtiva medlemmar, politiker, media och alla som är intresserade en tydlig bild av vilka frågor som förbundet anser viktigast att driva. Att hela organisationen pratar med en samlad röst är en framgångsfaktor i påverkansarbetet och stärker vår förmåga att gemensamt påverka samhället oavsett om vi befinner oss i en förening, regionförening eller driver våra frågor nationellt.

Att formulera konkreta och genomarbetade krav gör det enklare att skapa förändring i viktiga politiska frågor, såsom exempelvis högkostnadsskyddet för läkemedel och tillgänglighet i olika delar av samhället. Ett förbundspolitiskt program ger oss möjlighet att stärka det långsiktiga arbetet för hur vi vill förändra samhället och förbättra livet för människor med astma och allergi.

Vi föreslår därför att ett förbundspolitiskt utarbetas med start efter kongressen 2025. Programmet ska utarbetas tillsammans med regionföreningarna och revideras i samband med varje kongress för att förbli aktuellt.

Yrkande:

Att kongressen ger förbundsstyrelsen i uppdrag att ta fram ett förbundspolitiskt program.

Att programmet utarbetas i samarbete med representanter från samtliga regionföreningar med stöd av förbundskansliet.

Motionär:

Astma- och Allergiregion Stockholm Gotland

Förbundsstyrelsens yttrande motion 8

Politiskt påverkansarbete är en förutsättning för en del av det ekonomiska stöd som Astma- och Allergiförbundet årligen beviljas via staten. Vi bedriver påverkansarbete på nationell nivå och då riktat mot regering och riksdag. På regional och lokal nivå finns givet det regionala och kommunala självstyret stora möjligheter att göra värdefulla påverkansinsatser för region-/länsföreningar och lokalföreningar.

I ett första steg handlar politiskt påverkansarbete om att identifiera och formulera vilka politiska beslut som skulle påverka i önskad riktning. Därefter att förstå de politiska beslutsprocesserna och vilka beslut som fattas vid vilken tidpunkt och av vem. En avgörande faktor för att nå framgång ligger i förmågan att läsa av opinion och korrekt kunna bedöma vilka frågor som har möjlighet att vinna gehör hos en majoritet. Att få gehör för en fråga som gynnar en liten grupp är svårt, men om en stor grupp gynnas finns helt andra möjligheter. Ett bra exempel är Astma- och Allergiförbundets framgångsrika påverkansarbete för rökförbud på restauranger och serveringsställen som trädde i kraft 2005 följt av

skärpningarna 2019 som förbjuder rökning på allmän plats.

Astma- och Allergiförbundet har ett intressepolitiskt vårdprogram som just nu utgör grund för det påverkansarbete som bedrivs gentemot de myndigheter som fått i uppdrag av regeringen att ta fram strategi och handlingsplan för allergiområdet. När det intressepolitiska vårdprogrammet togs fram baserades det på tidigare motioner och förslag från organisationen, resultat från medlemsenkät, erfarenheter som lyfts fram under möten och seminarier med mera.

I samband med Barnallergiåret 2024 tog Astma- och Allergiförbundet fram ett särskilt intressepolitiskt program för att kunna möta riksdagspolitiker, regeringsföreträdare och medier med konkreta krav. Ett exempel gäller övergången från barn- till vuxenvård som måste bli mer likvärdig och mer strukturerad med tydliga målsättningar om att unga vuxna fortsätter medicinera, att vårdkontakter måste initieras av dem själva och att de vet vart de ska vända sig.

Förbundsstyrelsen delar motionärens uppfattning om betydelsen av att konkreta och genomarbetade krav gör det enklare att skapa förändring i viktiga politiska frågor. Vi ser en utveckling där kommuner och regioner med pressad ekonomi utifrån det kommunala respektive regionala självstyret, i allt större omfattning väljer att inte hörsamma beslut som fattats på nationell nivå. Vi har regioner som går ut med uppmaningen till vårdinrättningar att inte ta emot patienter med misstänkt pollenallergi eller skriva ut/förnya recept på läkemedel mot pollenallergi, utan alla ska hänvisas till apoteken och egenvård. På kommunal nivå väljer många skolor, såväl privata som kommunala, att strunta i regelbundna OVK-mätningar och åtgärder för att förbättra luftkvaliteten. Den här typen av politiskt påverkansarbete måste ske på rätt nivå och med precisa förslag/krav.

Det är förbundsstyrelsens uppfattning att det finns stora möjligheter att utvecklas som organisation och kunna göra stor skillnad i ett helt nytt medielandskap för såväl enskilda lokalföreningar som förbundet i stort. Förbundsstyrelsen tillstyrker därför motionen.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **bifalla** motionen

9. Yrkesrelaterade besvär gällande astma, allergi och eksem

Vissa ämnen i arbetslivet kan orsaka allergi- eller astmasymtom eller andningssvårigheter vid inandning men även allergiska hudreaktioner.

Yrkesrelaterad astma är ett inflammatoriskt tillstånd i de nedre luftvägarna orsakat eller kraftigt förvärrat av exponering i arbetsmiljön. Omkring 15 % av astma med debut i vuxen ålder orsakas av yrket. Sannolikt missas ofta diagnosen. Det är också vanligt med försämring av tidigare diagnostiserad astma på grund av exponering i arbetsmiljön. Det är betydelsefullt att ha en hög diagnostisk säkerhet för att ställa diagnosen yrkesorsakad astma, eftersom sjukdomen ofta får betydande konsekvenser för arbetstagaren såsom omplacering, arbetsbyte och försäkringsmässiga följder (Källa: Brisman, J. (202403-19). Astma, yrkesrelaterad.

<https://www.internetmedicin.se/lungsjukdomar/astma-yrkesrelaterad>.

Kompetenskraven i AFS 2919:3 Medicinska kontroller i arbetslivet beskriver enbart

kompetenskrav för läkare och inte för den sjuksköterska som utför undersökningen innan läkaren träffar arbetstagaren för bedömning.

Yrkande:

- Aff** påverka Arbetsmiljöverket så tillägg på kompetenskrav i Arbetsmiljöverkets författningssamlingar såsom vid medicinska kontroller i arbetslivet även innefattas för sjuksköterskor.
- Aff** förbundet i kommande verksamhetsplaner inkluderar att uppmärksamma företagshälsovården och dess arbete för att förebygga yrkesrelaterad ohälsa eller sjukdom gällande astma, allergier och eksem.
- Aff** förbundet verkar för att uppmärksamma yrkesrelaterad astma inte bara i arbetslivet utan även innan individen träder in i yrken med en högre risk för att utveckla eller förvärra en redan känd astma.
- Aff** verka för att uppmärksamma allergiframkallande ämnen i arbetslivet.

Motionär:

Astma- och Allergidistrikt Syd

Förbundsstyrelsens yttrande motion 9

Vi tillbringar en stor del av tiden på våra arbetsplatser och arbetsmiljön har därför stor påverkan på vår hälsa. Astma- och Allergiförbundet har under lång tid arbetat med astma, allergi, eksem och annan överkänslighet kopplat till yrkesliv och förvärvsarbete.

Arbetet sker genom funktionsrättsrörelsens samråd med framför allt Arbetsmiljöverket och Diskrimineringsombudsmannen, samt via remissvar och debattartiklar. Astma- och Allergiförbundet verkar vidare för ökad kunskap hos enskilda individer och arbetsgivare, genom att ge råd om rättigheter och skyldigheter och var man som enskild medarbetare/arbetsgivare kan vända sig för att få stöd vid allergisjukdom kopplat till arbetsplatsen.

Arbetsmiljöfrågorna är reglerade genom lagstiftning och överenskommelser mellan arbetsmarknadens parter. Till detta kommer lagstiftningen inom Kemikalieinspektionens ansvarsområde som är reglerad på EU-nivå och som gäller i hela EU och EES-området. Lagstiftningen omfattar kemiska produkter, bekämpningsmedel och varor för såväl privat som professionellt bruk.

Förbundsstyrelsen delar motionärens uppfattning att företagshälsovården är viktig för trygghet och säkerhet på arbetsplatsen. Det är dock de arbets- och miljömedicinska klinikerna som har den medicinska kompetensen att utbilda företagshälsovården om allergisjukdomarna, eftersom allergidiagnoserna i samtliga arbetsmiljöer och respektive risker innebär ett oerhört stort expertområde. Prevent är en ideell organisation som ägs av Svenskt Näringsliv, LO och PTK. Det innebär att allt som Prevent gör är framtaget av arbetsgivare och fackförbund tillsammans. Prevent erbjuder en rad arbetsmiljöutbildningar och checklistor för att undersöka bland annat allergirisker kopplade till olika kemiska ämnen.

Astma- och Allergiförbundet ingick i en referensgrupp till projektet Hälsosamt inträde i arbetslivet med det så kallade HINTA-nätverket. Det bestod av alla arbets- och miljömedicinska kliniker, med Centrum för Arbets- och Miljömedicin i region Stockholm (Camm) som initiativtagare. Webbplatsen jobbafrisk.se har utvecklats till att bli en nationell kunskapsbank öppen för alla som vill bidra till en hälsosam yrkesdebut för unga, bland annat studie- och yrkesvägledare och personal inom elevhälsan i skolan.

Medicinska kontroller i arbetslivet regleras i föreskrifter från Arbetsmiljöverket. Anledningen till att föreskrifterna omfattar särskilda kompetenskrav för läkare är att det är denna yrkesgrupp som ansvarar för diagnostiken av patienterna, aldrig sjuksköterskor. Förbundsstyrelsen anser att denna ordning är rimlig. Däremot delar förbundsstyrelsen motionärens uppfattning att det behövs mer kunskap om allergisjukdomar bland vårdpersonal. Sedan mars 2024 sker en intensiv samverkan med myndigheter och professionsföreningar inom ramen för regeringsuppdraget där Socialstyrelsen, Livsmedelsverket och Statens beredning för medicinsk och social utredning att ta fram strategi och handlingsplan för allergiområdet. Förbundet anser att det krävs kunskapsunderlag om allergisjukdomarna för en rad yrkesgrupper inom vård och omsorg.

Genom vår egen Asthma Allergy Nordic-märkning har förbundet bland annat deltagit i arbetet med att ta fram nya kriterier för målarfärger. Vår märkning med skärpta kriterier driver på utvecklingen med lågemitterande och mindre allergiframkallande färger i branschen och gagnar såväl professionella målare som alla som köper färgen för eget bruk.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **avslå** första att-satsen

Att **anse** andra att-satsen **besvarad**

Att **bifalla** tredje och fjärde att-satsen

10. Svår födoämnesallergi

Att bli medlem i en lokalförening för att man fått en ny diagnos och behöver stöd och gemenskap runt sin nya livssituation kan komma att bli ett långvarigt medlemskap och ev. ideellt engagemang i förbundet på olika sätt. Medlemmen behöver då hitta trygghet och förståelse i sin organisation. Att leva med svår matallergi påverkar livet på många sätt. Kunskapen om matallergi brister i förskola/skola, på restauranger och i övriga samhället. Barn och vuxna blir exkluderade och bortglömda. Forskning kan misstolkas runt om i samhället och därför behöver vi fortsätta sprida kunskap om olika födoämnesallergier och även luftburna allergier. Vi är inte där ännu där allergin är utrotad genom att de nya behandlingsmetoderna, de är just nya och gäller små barn.

Yrkande:

- Aff** förbundet arbetar för att sprida kunskap om svår matallergi och innebörden av att leva med det
- Aff** förbundet kommunicerar tydligt när det gäller kunskapen om att bota allergi, att det idag handlar om små barn som får botande behandling, inte alla med allergisjukdom, och att detta inte gäller ett experimenterande med ex nötter på hemmaplan
- Aff** förbundet fortsätter sprida kunskap om luftburna matallergier, att detta finns och att förekomsten av ett livsmedel leder till risk för kontamination. Detta för ökad kunskap och tillgänglighet i samhället

Motionär:

Astma och Allergiföreningen Region Mellannorrland, Astma och Allergiföreningen i Ovanåker och Astma och Allergiföreningen i Kramfors

Förbundsstyrelsens yttrande motion 10

Svår matsallergi är ovanligt, men för de drabbade är det bokstavligen en fråga om liv och död. Det är bakgrunden till den gemensamma EU-lagstiftningen kring de 14 vanligaste och farligaste allergener/födoämnesgrupperna. Trots att lagstiftningen med fängelse i straffskalan funnits på plats inom EU i drygt ett decennium, återstår mycket innan alla med svåra matallergier kan äta tryggt och säkert.

Ungefär 8 procent av de yngre barnen har matallergier, vilket innebär att samtliga förskolor i landets måste ha kunskap att hantera detta. Tyvärr ser verkligheten inte ut så. Det brister både vad gäller förståelse och bemötande och vad gäller kunskaper och rutiner. Konsekvenserna blir precis som motionären beskriver det, exkludering och utanförskap och upprepade incidenter där barn blir sjuka. Samma mönster syns i våra skolor, på restauranger, caféer och så vidare. Detta gör att människor med svår matallergi kan ha mycket svårt att delta fullt ut i en vanlig samhällsgemenskap och normalt socialt umgänge utanför hemmet.

Astma- och Allergiförbundet arbetar kontinuerligt med ämnet, såväl med informationsinsatser som politiskt påverkansarbete. Inför Almedalen 2023 tog förbundet fram kampanjkonceptet ”Trygga tuggan” och en rapport som beskriver vårt krav om en samordnad nationell incidentrapportering för det som kallas oväntade matallergiska reaktioner.

Regeringen gav i mars 2024 Livsmedelverket (expertmyndighet i frågor som rör livsmedels-säkerhet inklusive matallergi), Socialstyrelsen och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering i uppdrag att ta fram strategi och handlingsplan för allergiområdet. Uppdraget ska redovisas under första halvan av 2026. Vi argumenterar i dessa sammanhang för kompetensutvecklingsinsatser kring matallergier och de 14 allergenen/födoämnesgrupperna en lång rad yrken, från allmänläkare i primärvård till kommunala tillsynstjänstemän. Alla kunskapsunderlag ska baseras på robust vetenskap, inte enskilda spjutspetsstudier. Att Livsmedelverket får i uppdrag att samordna incidentrapporteringen till landets kommunala tillsynsenheter är en annan åtgärd som vi argumenterar kraftfullt för. En sådan ordning skulle innebära att vi för det första får ett och samma formulär i samtliga kommuner och för det andra att det formuläret innehåller frågor anpassade för matallergiska reaktioner. Först med detta på plats är det möjligt att ta fram årlig statistik och att vi så småningom kan lära oss var i den långa händelsekedjan det går fel.

Allergikonsulenter i våra kommuner och informationsinsatser för att sprida det fina kunskapsunderlag som tagits fram av CAMM, Centrum för arbets- och miljömedicin, Region Stockholm via Elevhälsoportalen, är en annan åtgärd vi argumenterar för. Det är en digital kunskapsportal för förskola och skola med evidensbaserade råd och verktyg för att kunna arbeta strukturerat och förebyggande med bland annat allergisjukdomarna i skolmiljö.

Förbundsstyrelsen delar motionärens uppfattning om betydelsen av att förbundet i all information och politisk påverkan är sakliga och tydliga. Allergisjukdomarna går inte att bota – information om att immunförsvaret är plastiskt tidigt i livet och att många barn växer ifrån sina matallergier får aldrig kunna tolkas som att det gäller alla barn. Förbundet ska kommunicera ny och spännande forskning, men på ett ansvarsfullt sätt. Tre miljoner svenskar har pollenallergi, en luftburen allergi. Det råder alltså ingen som helst tvekan om att luftburen allergi existerar. Vår webbplats är navet för vår kommunikation och här ska det finnas information om våra diagnoser, men också information om såväl luftburen matallergi som kontamineringsrisker.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **bifalla** motionen

11. Stoppa farliga kemikalier

Människan utsätts för en ofta omedveten påverkan av mer eller mindre skadliga ämnen. Nya kemikalier dyker upp hela tiden. Ingen vet hur dessa påverkar oss på sikt och hur cocktaileffekten blir när vi utsätts för flera ämnen. Produkter saluförs utan tidigare granskning och det är svårt för gemene man att sätta sig in i vad som är till nackdel för oss som konsumenter. Många reagerar på kemikalier som finns i parfymer, parfymerade produkter, cigarettrök mm. Försiktighetsprincipen bör gälla och vara ”lag”.

Yrkande:

- Aff** förbundet arbetar aktivt för minskande av kemikalieanvändning och andra för oss farliga produkter
- Aff** förbundet utvecklar samarbetet med forskare i ämnet, andra föreningar t.ex. Naturskyddsföreningen kring kemikalieanvändning och produktsäkerhet.
- Aff** förbundet verkar för att onödigt tillsättning av parfym i diverse produkter ska upphöra.

Motionär:

Astma- och Allergiföreningen Region Mellansverige, Siv Pettersson

Förbundsstyrelsens yttrande motion 11

Allergiframkallande ämnen i produkter och kosmetika regleras inom EU främst genom två förordningar. Dels inom den så kallade Reach-förordningen dels inom den så kallade kosmetikaförordningen. Reach-förordningen hanterar kemiska ämnen i allmänhet och inkluderar bestämmelser om klassificering, märkning och förpackning av farliga ämnen och blandningar. Det finns tydliga regler för råvaror till kosmetiska produkter. De räknas som kemiska produkter och för dem gäller reglerna i kemikalielagstiftningen

Enligt Reach-förordningen måste kemiska produkter som innehåller allergiframkallande ämnen klassificeras och märkas korrekt för att informera användare om potentiella risker. Kosmetika-förordningen fokuserar specifikt på kosmetiska produkter och fastställer krav på säkerhet, märkning och innehåll. För att skydda konsumenter listar förordningen ämnen som är förbjudna eller begränsas i kosmetiska produkter. Dessutom krävs att alla ingredienser anges på förpackningen, enligt International Nomenclature of Cosmetic Ingredients (INCI), med undantag för vissa parfymämnen som kan redovisas mindre detaljerat.

I Sverige ansvarar Läkemedelsverket för tillsynen av kosmetikalagstiftningen, inklusive frågor om marknadsföring och påståenden kopplade till kosmetiska produkter. Kemikalieinspektionen övervakar generella regler kring kemiska produkter och säkerställer att produkter på marknaden uppfyller gällande lagstiftning. För att minimera risken för allergiska reaktioner är det viktigt att konsumenterna

noggrant läser produktmärkningar och är medvetna om vad det är för ingredienser i produkterna de använder.

Förbundsstyrelsen delar motionärens oro kring kemikaliers påverkan på människors hälsa. Astma- och Allergiförbundet har en dialog med bland annat Kemikalieinspektionen och deltar i Finansdepartementets referensgruppsmöten för konsumentfrågor. En av de största utmaningarna idag är privatpersoners, särskilt barn och ungas, privatimport av varor som inte är godkända för försäljning inom EU. Vi svarar på frågor från allmänheten och varnar för farorna med direktimport och kommenterar regelbundet ämnet i medier. Vi kan också hänvisa till experter på Kemikalieinspektionen.

Genom den nordiska märkningen Asthma Allergy Nordic som Astma- och Allergiförbundet tillsammans med systerorganisationerna i Danmark och Norge tagit fram, bidrar vi till att driva på utvecklingen mot fler lågallergena produkter utan parfymämnen på marknaden. Expertis och forskare inom kemikalieområdet är tillgängliga genom hela processen från inledande dialog med producenter som vill ha produkter testade fram till att produkter klarar våra högt ställda krav och får lov att märkas och marknadsföras med Asthma Allergy Nordic-märkningen. I vår medlemstidning Allergia skriver vi regelbundet om dessa produkter och uppmärksammar forskare inom området.

Via kampanjen "Dissa doften" bidrar förbundet varje år till att sprida kunskap om doftöverkänslighet och riskerna med kemiska produkter. Ett viktigt budskap är betydelsen av att alla visar hänsyn i offentliga miljöer, kollektivtrafik, inom vård och omsorg, förskolor och skolor samt på arbetsplatser. Parfym och parfymerade rakvatten och hårspray hör inte hemma här.

Det är förbundsstyrelsens uppfattning att förbundet kan bidra genom att informera om riskerna med varor som privatimporteras från länder utanför EU och försöka nå fler vårdnadshavare med information om riskerna med att barn och ungdomar tidigt i livet använder stora mängder parfym och kosmetika.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **anse** första att-satsen **besvarad**

Att **bifalla** andra och tredje att-satsen

Organisation och ekonomi

Förbundsstyrelsens inledande yttrande på motionerna 12-16

Förbundets ekonomi är ansträngd. De senaste åren har ekonomin visat kraftiga underskott vilket leder till att tillgångarna sjunker i rask takt. Så länge det finns tillgångar att ta av så är det inget problem att betala ut bidrag, snarare tvärtom, en ideell förening ska inte sitta med en massa oanvända tillgångar på banken, de ska användas i ändamålsenlig verksamhet (vilket också är ett krav från Skatteverket, Svensk Insamlingskontroll med flera). Det går dock självklart inte att ta ifrån sitt sparade kapital hur länge som helst, på detta område styrs vi av regler och riktlinjer som bestäms av bland andra Giva Sverige och förbundets egna policys.

För att klara ekonomin framöver har personalstyrkan på förbundskansliet bantats med fyra tjänster, från 16 anställda 2022 till 12 stycken i slutet av 2024. Kansliet har dessutom flyttat för att minska hyreskostnaden och många andra insatser har gjorts för att minska kostnaderna. Samtidigt pågår också ett intensivt arbete för att på sikt öka intäkterna.

Under 2024 genomfördes en kartläggning av föreningarnas ekonomi, baserat på deras bokslut för 2023. Över lag hade föreningarna en stabil eller god ekonomi även om det givetvis fanns undantag. För många föreningar, särskilt de med många medlemmar och omfattande verksamhet, utgjorde förbundets verksamhetsbidrag endast en mindre del av de totala intäkterna.

12. Föreningarnas del av medlemsavgiften

Antalet medlemmar i Astma- och Allergiförbundet sjunker ständigt. Utan medlemmar är Förbundets arbete och existens hotade.

Föreningarnas del av medlemsavgiften sjunker successivt. Flera lokalföreningar har svårt att klara ekonomin. För mindre föreningar innebär det att fasta kostnader såsom bankavgifter, medlemsavgifter (Funktionsrätt med flera), porto och internet inte ens täcks av föreningens del av medlemsavgiften.

För närvarande är den absoluta majoriteten av medlemmar anslutna till en förening. Om föreningen läggs ner av ekonomiska skäl kan man inte förvänta sig att medlemmarna stannar kvar efter hänvisning till en annan förening.

Yrkande:

Att föreningarna får behålla 50% av de avgifter som medlemmar betalar.

Motionär:

Astma-och Allergiföreningen i Västra Götalands län (Bohuslän, Göteborg, Göteborg för familjer, Mölndal/Härryda, Skövde Tibro Hjo Karlsborg, Trollhättan-Vänersborg, Västra Skaraborg, Öckerö)

Förbundsstyrelsens yttrande motion 12

Kongressen 2016 införde enhetlig medlemsavgift. Innan dess bestod avgiften av en förbundsdel och en föreningsdel. 2017 var första året med enhetlig avgift. Det är också enda året då 50 procent av huvudmedlemsavgiften gått till föreningen. Alla andra år sedan sekelskiftet har andelen varit betydligt lägre. För familjemedlemmar har föreningarna tidigare erhållit 100 procent av avgiften mot i nuläget 50 procent.

Motionärerna vill att 50 procent av medlemsavgiften ska tillfalla lokalföreningen. För närvarande är det ekonomiska läget i de flesta av de lokala föreningarna stabilare än i förbundet, som befinner sig i ett ekonomiskt svårt läge

Att låsa fast bidragen till en viss nivå av medlemsavgiften tar bort möjligheten att anpassa och styra våra resurser efter var de behövs mest. Alla tre nivåer i förbundet behövs och har behov av finansiering, tillsammans ska vi solidariskt ta hand om varandra. I nuläget är förbundet i ett ekonomiskt svårt läge, men detsamma gäller inte flertalet av de lokala och regionala föreningarna. Om ett par år kan situationen se helt annorlunda ut. Det är viktigt att behålla möjligheten att fördela resurserna där de behövs som mest.

I nuläget behöver förbundet behålla mer än 50 procent av medlemsavgiften, om ett par år kan läget vara helt annat. Stödet från förbundet sker även på många andra sätt än ett bidrag kopplat till medlemsavgiften. Det är fel att låsa fast bidraget till en bestämd procentsats.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **avslå** motionen

13. Insamlingsverksamhet gentemot medlemmar

Många medlemmar är upprörda över insamlingsbrev och telefonsamtal om att skänka pengar. Att vara medlem tycks inte vara nog.

Att den enskilda medlemmen måste skicka ett separat mejl till förbundet, för att avregistrera sig från insamlingskampanjer, är oacceptabelt och kan lätt sluta med att medlemmen hellre väljer att avsluta sitt medlemskap.

Lokalföreningar bör ha mandat att begära att medlemmar avförs från insamlingslistor. Det är lokalföreningarna som har kontakt med medlemmar. De medlemmar som påtalar att de vill slippa att bli kontaktade per brev eller telefon skall kunna få hjälp att bli strukna ur registren.

Yrkande:

Att föreningarna kan begära att enskilda medlemmar eller samtliga medlemmar i en förening stryks från insamlingsverksamhet.

Motionär:

Astma- och Allergiföreningen i Västra Götalands län (Bohuslän, Göteborg för familjer, Mölndal/Härnäs, Skövde Tibro Hjo Karlsborg, Trollhättan-Vänersborg, Västra Skaraborg, Öckerö)

Förbundsstyrelsens yttrande motion 13

I dagsläget skickas information ut till medlemmar där gåvor till förbundet och forskningsfonden efterfrågas. Det görs för att redan befintliga medlemmar är de som i högst utsträckning är villiga att skänka en gåva. Bra tillfällen när detta kan ske är när en person väljer att bli medlem samt vid årsavisering av medlemsavgiften. Att då öppna för att ge ett bidrag utöver medlemsavgiften uppskattas.

Motionären yrkar på att lokalföreningar ska kunna begära att insamlingsutskick inte ska skickas till den egna föreningens medlemmar. Detta är ett förslag som inte är förenligt med individens rätt att själv bestämma vad den ska nås av. En begränsning av informationsutskick, likt insamlingsutskick, är en allvarlig begränsning som föreningarna bör vara mycket försiktiga med. Vi vill inte hamna i en situation där den lokala astma- och allergiföreningen bestämmer vilka utskick som passar sina medlemmar.

Däremot ska det för den enskilde medlemmen vara ett aktivt val att bestämma om den vill ta del av insamlingsverksamhet eller ej. Det kan i dagsläget enkelt göras genom kontakt med förbundets medlemservice. I det pågående arbetet med att uppdatera hemsidan och lansera medlemsidor kan möjligheten med en enkel funktion att själv avsäga sig insamlingsutskick undersökas.

Förbundsstyrelsen anser därför att motionen ska avslås, men ska undersöka möjligheterna att införa en funktion att enkelt kunna avsäga sig utskick om insamling på hemsidans medlemsidor.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **avslå** motionen

14. Region- och Föreningsbidrag

Astma och Allergiförbundet bildade regioner för att anställa ombudsmän runt om i landet för att avlasta förbundskansliet, vilket nu också sker i stora delar av landet. De regionanställda är en nära och tillgänglig länk till sina medlemmar samt lokala föreningar. De arbetar även aktivt med påverkansarbete för bättre allergivård, tillgänglighet i samhället och kunskapsspridning om allergisjukdom. Det har nu gått 10 år sen första regionen startade och vårt regionbidrag har i stället för att öka och följa index så har det minskat. Regionerna behöver sitt bidrag för att uppehålla en stabil och säker verksamhet.

Lokala föreningar jobbar ideellt och för att kunna erbjuda förbundets medlemmar en bra lokal förening att vara medlem i, och som är aktiv samt finns som stöd till våra medlemmar krävs det föreningsbidrag som ger den möjligheten.

Yrkande:

Att förbundet återgår till regionbidrag på 150 000 kr och arbetar för att öka enligt index under Kongressperioden.

Att förbundet åter igen höjer föreningsbidraget till de lokala föreningarna.

Motionär:

Astma och Allergiföreningen Region Mellannorrland, Astma och Allergiföreningen i Ovanåker och Astma och Allergiföreningen i Kramfors.

Förbundsstyrelsens yttrande på motion 14

Motionärerna vill att regionbidraget och verksamhetsbidraget för lokalföreningar ska öka till tidigare nivåer samt att regionbidraget ska fortsätta öka enligt index (KPI).

Från de återkommande inventeringarna av regionernas och lokalföreningarnas ekonomi de senaste åren så togs beslutet att för år 2024 minska bidragen till föreningarna då deras ekonomi i de flesta fall är god och att de har bra med tillgångar. Situationen ser olika ut för olika föreningar, det är vi väl medvetna om, men på det hela taget är ekonomin hos de flesta föreningar god. Även för 2025 har bidragen hållits på samma nivå. Därutöver är bidraget inte tänkt att på egen hand kunna finansiera en eller flera tjänster inom föreningen, utan intäkter måste även hittas på annat håll.

Förbundsstyrelsen är beredd att fortsätta titta på bidragsnivåerna till föreningarna och även ta hänsyn till KPI, men det handlar om vilket ekonomiskt utrymme som finns de kommande åren. Om ekonomin så tillåter vill förbundsstyrelsen kunna höja nivån på ett ansvarsfullt sätt utan att det sätter andra satsningar på spel eller budgeten som helhet ur balans. Det kräver i sin tur att förbundsstyrelsen får fortsatt mandat och utrymme att ändra bidragsnivåer under kongressperioden, som de fick av kongressen 2022. Det blir svårt om kongressen ska fastslå en viss bidragssumma som inte går att ändra förrän

på nästa kongress 2028. Förbundsstyrelsen behöver kunna ha utrymme för att planera en ekonomi i balans där intäkter och utgifter hänger samman i sin helhet.

Förbundsstyrelsen anser därför att med tanke på den rådande ekonomin inom förbundet och ekonomin i förbundets föreningar att det inte är ekonomiskt försvarbart att i dagsläget höja bidragen. Däremot ser vi gärna att så blir fallet framöver när ekonomin är bättre.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

Att **avslå** motionen till förmån för

Att ge förbundsstyrelsen fortsatt mandat att besluta om bidragsnivåer till regioner och lokalföreningar

15. Medlemsförmåner

Idag finns en tendens att allt fler ställer sig frågan vad man får tillbaka av sin medlemsavgift. Långsiktigt påverkansarbete och dialoger blir något lite abstrakt och man efterfrågar en mer direkt och konkret medlemsnytta.

Yrkande:

Att förbundet ska utveckla en ökad medlemsnytta genom förmåner som ex. rabatt på de produkter man rekommenderar och rabatter i lokala butiker som annonserar i Allergia

Motionär:

Astma och Allergiföreningen i Ovanåker, Astma och Allergiföreningen Region Mellannorrland och Astma och Allergiföreningen i Kramfors

Förbundsstyrelsens yttrande motion 15

Motionärerna vill att förbundet ska satsa på att medlemskapet ska ha ett ökat mervärde med tydliga medlemsförmåner som är attraktiva och relevanta för att medlemmen ska fortsätta vara medlem.

Förbundsstyrelsen ställer sig positiv till motionen och har under mandatperioden insett nyttan med ett skapa ett tydligare värdeerbjudande av medlemskapet (det vill säga vad medlemskapet har för värde som kan locka personer att bli medlem och att stanna kvar som sådan). Arbetet med att se över medlemsförmånerna är påbörjat och det är styrelsens vilja tillsammans med motionärerna att detta undersöks vidare och fortsätter att utvecklas under kommande år.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

Att **bifalla** motionen

16. Befintliga medlemmar skall kunna lägga till familjemedlem med en enkel knapptryckning direkt från hemsidans flik ”Bli medlem”

Antalet medlemmar i Astma- och Allergiförbundet sjunker ständigt. Utan medlemmar är förbundets arbete och existens hotade.

Befintliga huvudmedlemmar ger idag upp försöken att lägga till familjemedlemmar via hemsidan. Vissa hör av sig till föreningarna eller till ett kansli, där sådant finns att tillgå. Många avstår från att lägga till familjemedlem, eftersom det upplevs som krångligt att komma fram till hur man skall göra. Tålamodet vid hantering av hemsidor är ytterst begränsat.

Yrkande:

Att hemsidan förenklas så att det blir möjligt för en befintlig medlem att direkt från sidan lägga till en familjemedlem.

Motionär:

Astma- och Allergiföreningen i Västra Götalands län (Bohuslän, Göteborg för familjer, Mölndal/Härnäs, Skövde Tibro Hjo Karlsborg, Trollhättan-Vänersborg, Västra Skaraborg, Öckerö)

Förbundsstyrelsens yttrande motion 16

Motionären vill att en medlem ska kunna lägga till fler i familjen som nya medlemmar direkt på hemsidan. I det pågående arbetet med uppdaterad hemsida med lanseringen av medlemssidorna finns det här med som ett önskemål.

All utveckling är kopplad till en kostnad. Det gäller särskilt när man vill bygga in nya funktioner kopplat till vårt medlemsregister. Därför behöver det här önskemålet vägas mot övriga önskemål och mot de resurser som står till förfogande. Bra önskemål och något som kan genomföras när ekonomin tillåter det. Men i dagsläget är kostnadsnivån för osäker för att fatta ett bindande kongressbeslut om det.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **avslå** motionen till förmån för

Att uppdraga till förbundsstyrelsen att se över möjligheten att lägga till en familjemedlem via webben

Förbundsstyrelsen inledande yttrande på 17-29

Förbundets stöd till de regionala och lokala föreningarna består av många olika delar. Det finns ett omfattande ekonomiskt stöd i form av verksamhetsbidrag och regionbidrag. Men i stödet ingår även medlemservice, rådgivning och support från anställda på förbundets kansli.

Det finns uppgifter som är specifikt nationella, som påverkansarbete riktat mot lagstiftare, statliga myndigheter och nationella beslutsfattare. Även stöd till forskning samt informationsverksamhet (till exempel producera medlemstidningen Allergia, kontakt med press/medier samt förvalta hemsidan, Matallergikortet, Allergironden och sociala medier) räknas som uppgifter för den nationella nivån. Att formulera budskap och nå ut till de i vår målgrupp som ännu inte upptäckt medlemskapets fördelar med nationella medlemsförmåner är en annan uppgift, som förbundet dessutom kommer behöva lägga mer tid och resurser på framöver.

Många av dessa uppgifter som nämnts ovan var även bakgrunden till att tio lokala allergiföreningar 1956 bildade vårt förbund. I grunden finns samma behov av nationella insatser kvar idag.

Vi har ett gemensamt mål för vår organisation, att den ska vara en stark kraft för vår vision. De konkreta uppgifterna kan däremot skilja sig åt mellan organisationsnivåerna.

17. Tillsätta en medlems/föreningssupport - prioritera om bland kanslipersonalen

Att värna om våra medlemmar, våra lokal- och regionföreningar och dess styrelse/anställda är oerhört viktigt. Utan våra medlemmar och våra föreningar existerar inte Astma- och Allergiförbundet. Idag saknas medlems/föreningssupport i förbundets organisation.

Det behövs en medlems/föreningssupport som tar emot frågor från allmänhet/medlemmar och föreningar. Denna support ser sedan till att frågan tas om hand inom förbundets organisation och därefter ser supporten till att ett svar skickas tillbaka. Denna support skall även samordna så att föreningarna får bra support/kunskap vad gäller medlemsregister, hemsida, social media mm.

Yrkande:

Att Astma- och Allergiförbundets kansli organiseras om inom befintliga ekonomiska ramar så att en tjänst som medlems/föreningssupport upprättas.

Motionär:

Astma- och allergiföreningarna i Västra Götaland, Bohuslän, Göteborg, Göteborg för familjer, Mölndal/Härryda, Skövde Tibro Hjo Karlsborg, Trollhättan-Vänersborg, Västra Skaraborg, Öckerö.

Förbundsstyrelsens yttrande motion 17

Det stöd som ges till medlemmar och föreningar från förbundskansliet är omfattande. Här ingår drift och skötsel av medlemsregistret, drift av förbundets hemsidor samt att möjliggöra för föreningarna att driva enhetligt utformade hemsidor, matallergikortet, Allergia, kampanjmaterial med mera.

Motionären efterfrågar en tjänst som medlems/föreningssupport. Stöd ges idag på många olika sätt och förändras i takt med att omvärlden också gör det. Satsningen på att stärka regionerna genom regelbundna möten mellan förbundet och regionalt/kommunalt anställda respektive med de förtroendevalda ordförandena ingår även det i stödet.

Förbättras förbundets ekonomi kommer stödet till medlemmar och föreningar att byggas ut ytterligare, men att en kongress, som sammanträder vart tredje år, ska fastställa vilka tjänster (och arbetsbeskrivningarna på dessa) som ska återfinnas på kansliet skapar låsningar som är allt annat än fördelaktiga.

Stödet till medlemmar och föreningar är omfattande och prioriterat. När förbundets ekonomi blir starkare skapas nya förutsättningar för att utveckla det stödet vidare. Det måste vara upp till den förbundsstyrelse kongressen väljer att besluta om kansliets övergripande organisation givet de ekonomiska förutsättningar som ständigt förändras.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **avslå** motionen

18. Tydlig policy/riktlinje medlemsregistret

Policy/riktlinje för medlemsregistret saknas.

Idag sker avisering av kommande års medlemsavgift i oktober/november. Det förutsätts att det skickas påminnelse vid två tillfällen under våren innevarande år till de som ännu inte betalat sin medlemsavgift. Därefter saknas policy/riktlinje när icke betalande medlemmar skall raderas från medlemsregistret. I dagens medlemsregister finns fortfarande medlemmar som betalat fram till 2022 vilka borde ha raderats för mer än ett år sedan samt medlemmar som betalat fram till 2023 som borde ha raderats tidigare i år.

Policy/riktlinje för nya medlemmar saknas. Dessa läggs upp i medlemsregistret innan de har betalat sin medlemsavgift.

Vård/skolpersonal kan bli fria medlemmar. Policy/riktlinje hur föreningarna skall/kan kommunicera med dessa medlemmar och syftet med detta medlemskap saknas.

Yrkande:

- Aff** Astma- och Allergiförbundet ser till att det finns en tydlig policy/riktlinje vad gäller när icke betalande medlemmar skall raderas från medlemsregistret. Tex senast första augusti innevarande år.
- Aff** Astma- och Allergiförbundet ser till att det finns en tydlig policy/riktlinje vad gäller när nya medlemmar skall synas i medlemsregistret. T.ex. när medlemmen har betalat sin medlemsavgift.
- Aff** Astma- och Allergiförbundet ser till att det finns en tydlig policy/riktlinje vad gäller fria medlemmar i medlemsregistret och vad syftet med dessa medlemmar är.

Motionär:

Astma- och allergiföreningarna i Västra Götaland, Bohuslän, Göteborg, Göteborg för familjer, Möln-dal/Härryda, Skövde Tibro Hjo Karlsborg, Trollhättan-Vänersborg, Västra Skaraborg, Öckerö.

Förbundsstyrelsens yttrande motion 18

När någon vill bli medlem registrerar personen sig själv och eventuella familjemedlemmar, via hemsidan. Registrering i medlemsregistret sker omedelbart men medlemsavgiften kan betalas antingen direkt eller vid ett senare tillfälle. Medlem som begär utträde stryks direkt ur medlemsregistret eller på överenskommet slutdatum.

Motionären vill att det ska finnas en tydlig policy för hanteringen av medlemskap i medlemsregistret, vilket det också gör. Medlemmar som inte betalt ska strykas inom 6-9 månader efter årsskiftet. Det

händer att medlem står kvar även rätt långt efter detta. Sett till hur många som stryks på grund av bristande betalning är det en liten andel. Orsakerna kan vara flera, det är människor som sköter registret och ibland gör människor fel.

Sedan förbundet skaffade sitt första datasystem för medlemsregistret, för bortåt 30 år sedan, har nya medlemmar synts i medlemsregistret så fort de har registrerat sitt medlemskap. Alltså innan de betalat sin avgift. Långt över 90 procent av de som anmäler sig betalar också in avgiften. Vi har alltså en tydlig och väl fungerande rutin sedan årtionden.

Den går givetvis att ändra men att dela upp registret så att man skiljer nyregistrerade som inte betalt från medlemmar som betalt innebär en kostnad för att lägga till denna funktion till registret. Det enda vi uppnår är att göra medlemskapet lite mer svårtillgängligt – i ett läge där vi brottas med vikande medlemssiffror.

Förutom huvud- och familjemedlemmar har vi en medlemskategori benämnd frimedlemmar. Här är avgiften noll. Även här finns en tydlig rutin. Här finns följande: 1) personer inom skolhälsovård eller vårdcentraler/barnavårdscentraler som registrerat sig för att ta emot och sprida information om förbundet på sina arbetsplatser; 2) personer som vill vara med i två lokalföreningar för att delta i bägges aktiviteter. De registreras då som betalande i den ena och som frimedlemmar i den andra; 3) Personer som medverkat eller bidragit i Allergia. Dessa får ett tidsbegränsat medlemskap eftersom medlemsregistret också är ett prenumerationsregister.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **avslå** motionen till förmån för

Att nu gällande riktlinjer och rutiner för medlemsregistret görs tillgängliga för föreningar och medlemmar

19. Medlemsrabatt

Förbundet tappar medlemmar och det behöver bli mer attraktivt att vara medlem hos. Rabatter kopplade till olika företag och produkter är något att arbeta för och utveckla, gärna långvariga rabatter så medlemmen känner det som en trygg ”vinst”.

Vi behöver få behålla medlemmar som är unga vuxna och som flyttar till egen bostad men fortfarande kanske inte lever med stadig inkomst. Detta kan ske genom ungdomsrabatt likt det andra patientföreningar erbjuder. Vi behöver även behålla pensionärer som medlemmar även om deras inkomst sjunker drastiskt.

Yrkande:

- Att** förbundet arbetar för att ta fram olika medlemsrabatter för våra medlemmar
- Att** förbundet tar beslut om ungdomsrabatt för huvudmedlem mellan 19-25 år
- Att** förbundet tar beslut om en pensionärsrabatt för huvudmedlem från 65 års ålder

Motionär:

Astma och Allergiföreningen Region Mellannorrland och Astma och Allergiföreningen i Kramfors.

Förbundsstyrelsens yttrande motion 19

Motionärerna vill att förbundet ska satsa på att medlemskapet ska ha ett ökat mervärde med tydliga medlemsförmåner som är attraktiva och relevanta för att medlemmen ska fortsätta vara medlem. Dessutom vill motionärerna att det finns rabatterade medlemskap för unga och pensionärer.

Förbundsstyrelsen ställer sig positiv till motionen och har under kongressperioden gjort insatser för att skapa ett tydligare värdeerbjudande kopplat till medlemskapet. Syftet är både att behålla nuvarande medlemmar och att attrahera helt nya medlemmar. Förbundsstyrelsen anser att arbetet med våra medlemsförmåner bör fortsätta och i möjligaste mån vidareutvecklas.

Förbundsstyrelsen vill istället föreslå kongressen att den tillträdande förbundsstyrelsen får i uppdrag att testa rabatterade medlemsavgifter under perioden 2025–2028, i enlighet med förbundsstyrelsens förslag till medlemsavgift.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **bifalla** första att-satsen

Att **avslå** andra och tredje att-satsen

20. Avveckla Södergården

Astma- och Allergiförbundet tillsammans med föreningar i hela Sverige arbetar för att människor med allergisjukdomar skall få samma levnadsvillkor och tillgänglighet som andra medborgare. Kanske antar kongressen 2025 visionen ”En värld fri från astma och allergi”. Att driva Södergården är inte förenligt med denna vision.

Tidigare ändamål och en eventuellt ny vision innebär att vår organisation skall arbeta för ”Ett samhälle för alla”. I sådan vision ryms inte att vår organisation äger och driver en anläggning anpassad för personer med svår allergi, skild från samhället.

Med visionen som ledstjärna skall vi ägna vår kraft åt att STORA delar av samhället blir tillgängligt för människor med allergiska sjukdomar. Varje gång vi framför våra behov ökar kunskapen hos allmänhet, beslutsfattare och näringsidkare. Fler och fler möjligheter öppnar sig för de tre miljoner människor med allergisk sjukdom som finns i Sverige. Möjligheten till statsbidrag för att driva rekreationsanläggning är inte ett argument för att behålla Södergården.

Astma- och Allergiförbundet har begränsade resurser. Vår kraft och energi skall inte användas till att driva och informera om ett vandrarhem, oavsett om Södergården kostar förbundet något ekonomiskt eller ej.

Yrkande:

Att Södergården avvecklas

Motionär:

Astma- och allergiföreningarna i Västra Götaland, Bohuslän, Göteborg för familjer, Mölndal/Härryda, Skövde Tibro Hjo Karlsborg, Trollhättan-Vänersborg, Västra Skaraborg, Öckerö.

21. Södergården behövs och är en viktig tillgång

Södergården är en tillgång som förbundet bör vara rädd om. Vissa medlemmar har inga andra möjligheter till rekreation. På Södergården bor våra medlemmar allergisäkert och tryggt. Det är även en perfekt gård för läger, andra sammankomster, konferenser och för privat semester.

Under 2024 har vår regionförening fått flera nya medlemmar genom de läger och jubileum som arrangerats vid Södergården. Att arbeta för att behålla gården och utveckla den är en vinst för framtiden. Gården kan bidra till att spara pengar genom att användas av förbundet centralt, av regioner och lokala föreningar både för läger och andra träffar.

Det finns stora utvecklingsmöjligheter för Södergården då Åre är en lockande ort för stora delar av landet.

Yrkande:

- Aff** förbundet tar beslut om att satsa på att behålla och utveckla Södergården
- Aff** förbundet prioriterar Södergården som samlingsplats för möten och mindre konferenser
- Aff** förbundet startar ett aktivt, kreativt arbete för att inhämta idéer och öka beläggningen samt få fler aktiviteter till Södergården

Motionär:

Astma och Allergiföreningen i Ovanåker, Astma och Allergiföreningen Region Mellannorrland och Astma och Allergiföreningen i Kramfors

Förbundsstyrelsens yttrande motion 20-21

I 30 år har förbundet drivit anläggningen Södergården Åre. Kostnaden för driften täcks av ett särskilt statsbidrag som ges ut till rekreationsanläggningar för personer med en funktionsnedsättning som gör att de inte kan ta del av andra sådana anläggningar.

Statsbidraget täcker driften av anläggningen men kan inte nyttjas för långsiktigt underhåll eller upprustning. Intäkterna från den verksamhet som inte omfattas av statsbidraget uppgick under 2024 till cirka 430 000 kronor, en siffra som stadigt stiger. Under 2024 värderades Södergården, av en extern part, till sju miljoner. Men det säger ingenting om vad en faktisk försäljning skulle kunna inbringa.

Södergården Åre har högsäsong under sportlovs- och påskveckorna. Övriga delar av året är beläggningen mycket låg. Beläggning från våra egna lokal-, läns- och regionföreningar är obefintlig med några få undantag. Däremot har beläggningen av utomstående ökat succesivt efter de senaste årens insatser på extern marknadsföring.

De två motionerna står tydligt emot varandra: avveckling eller satsning. Södergården är ett andningshål för de svårast allergisjuka och fyller därmed en viktig funktion. I nuläget täcker statsbidraget kostnaderna för anläggningen. Skulle däremot statsbidraget kraftigt minska, eller helt utebli, försvinner våra möjligheter att behålla anläggningen.

Ett argument för att sälja eller avveckla anläggningen är att ett sådant beslut kortsiktigt förbättrar förbundets ekonomi. Men en försäljning löser inte förbundets utmaning med vikande intäkter och medlemstapp.

Motionären som förespråkar fortsatta satsningar menar att förbundet ska prioritera den som samlingsplats för möten och mindre konferenser samt verka för att öka beläggningen och få fler aktiviteter till Södergården. Ett sådant arbete pågår redan.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **avslå** motion 20

Att **bifalla** första att-satsen i motion 21

Att **avslå** andra att-satsen i motion 21

Att **bifalla** tredje att-satsen i motion 21

22. Allergianpassning av Södergården

Södergården marknadsförs som ett tryggt boendevalternativ för personer med allvarlig allergisjukdom. Personer med allvarlig livsmedelsallergi kan sällan eller aldrig bo på vandrarhem. Av denna anledning råder i dagsläget ett förbud mot nötter, mandlar, jordnötter ägg och fisk på Södergården.

Allergi mot mjölkprotein är mycket vanligt, och anafylaktiska reaktioner orsakade av mjölk förekommer oftare än anafylaktiska reaktioner mot exempelvis fisk eller mandel som i dagsläget är förbjudna på Södergården.

Astma och Allergiföreningen i Luleå har flera medlemmar som i dagsläget inte kan bo på Södergården på grund av just allvarlig allergi mot mjölkprotein, vi erfar även att denna situation delas av många allergiker runt om i Sverige. Medlemmar med allvarlig mjölkallergi har vid kontakt med Södergården blivit informerade om att vad Södergården kan göra är att sätta upp anslag och be övriga besökare visa förståelse och undvika (men inte förbjuda) produkter innehållande mjölk. Detta möjliggör dock inte vistelse för de personer som har svår allergi mot mjölkprotein, eftersom dessa inte kan planera en vistelse utan att faktiskt veta med säkerhet vilka livsmedel som tillåts förekomma på Södergården.

Det är inte heller rimligt att kräva att andra gäster, som normalt sett redan har planerat och inhandlat livsmedel inför sin vistelse vid ankomsten till Södergården ska bli tvungna att slänga det de har handlat och tvingas till nya inköp.

Under senare år har en mycket snabb utveckling skett när det gäller mjölkersättningsprodukter och det är därför betydligt enklare att ersätta mjölkprotein i matlagning nu än när det beslutades om vilka allergener som av allergisäkerhetsskäl ska vara förbjudna på Södergården.

Mot bakgrund av att mjölkprotein är en vanlig orsak till livsmedelsorsakad anafylaxi och i beaktande av förbundets vedertagna och mycket uppskattade ambition att Södergården ska vara ett boendevalternativ som är tillgängligt även för personer som lider av allvarlig allergisjukdom bör även mjölkprotein tar upp bland de allergener som inte får förekomma på Södergården.

Yrkande:

Att justera allergireglerna för Södergården så att de korresponderar med de allergier som är vanligast och oftast orsakar anafylaktiska reaktioner. Livsmedelsallergier är vanligt förekommande och en vanlig orsak till anafylaktiska reaktioner. Anafylaktiska reaktioner orsakas oftast av nötter, jordnötter mjölk och ägg(1). Av denna anledning bör mjölkprotein läggas till bland förbjudna livsmedelsallergenerna på Södergården utöver nötter, mandlar, jordnötter, ägg och fisk.

Att i andra hand förbjuda även mjölkprotein i båda köken på ett av våningsplanen.

1 Astma och Allergiförbundets informationssidor om anafylaxi. Vetander M m.fl. Anaphylaxis and reactions to food in children – a population based study of emergency departments visits, Clin Exp Allergy 2012

Motionär:

Astma- och Allergiföreningen i Luleå

Förbundsstyrelsens yttrande motion 22

Södergården Åre har trygghetsregler som inte tillåter att ägg, fisk, skaldjur, nötter och mandel tas med till anläggningen. Dessa regler är satta utifrån att dessa livsmedel kan ge luftburna allergiska reaktioner och att dem är relativt enkla att avvara eller byta ut mot andra livsmedel. Mjölksproteinallergi är ett växande problem framför allt för barnfamiljer och är ett livsmedel som även skulle kunna uteslutas på Södergården.

Dock ser vi ingen möjlighet till det i dagsläget då mjölk/mejeriprodukter är ett baslivsmedel i den svenska matlagningen och kan vara komplicerad och mycket kostsam att byta ut för många. Skulle vi helt förbjuda livsmedel som innehåller mjölkprotein på Södergården, riskerar det att drabba oss ekonomiskt. Vi är beroende av att Södergården attraherar så många gäster som möjligt då antalet gästnätter är statsbidragsgrundande. Utan statsbidraget har vi inte resurser att bedriva ett eget vandrarhem. Vi bedömer också att det skulle vara svårt att säkerställa att våra gäster verkligen inte tar in mjölkbaserade produkter. Vid ett förbud riskerar vi att invagga gäster med svår mjölksproteinallergi i en falsk trygghet.

Det vi kan göra i dagsläget är att vara ytterst noggranna med rengöring och städning samt med information om vikten av att följa rådande trygghetsregler. Dessa innebär bland annat att man enbart får äta vid matborden i köken och att inga livsmedel får förekomma i andra gemensamma utrymmen. Vi upplyser alltid om det finns gäster med särskilda behov.

Förbundets medlemmar och föreningar har alltid förtur och möjlighet att boka hela Södergården för en förhållandevis låg kostnad som är satt för att familjer och grupper med svåra allergisjukdomar ska kunna bo där tryggt. Som gäst kan man prata med personalen innan ankomst för att anpassa boendet, till exempel få tillgång till ett eget kök under vistelsen. På Södergården finns det dessutom en uppsättning köksgeråd som endast används till mjölkfri matlagning. De hålls avskilt och lånas enbart ut av föreståndaren vid behov.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **avslå** motionen

23. Tillsätta en vårdpolitisk handläggare - prioritera om bland kanslipersonalen

Förutsättningen för ett framgångsrikt intressepolitiskt arbete inom sjuk- och hälsovårdsområdet och Nationella riktlinjer allergi är evidensbaserade kunskaper om våra sjukdomar och behov. Majoriteten av kanslipersonalen arbetar med marknad, kommunikation, påverkan och föreningsutveckling. Om Astma- och Allergiförbundet fortfarande skall ha profil och verksamhet som en patientorganisation behövs en medarbetare med kunskaper inom sjuk- och hälsovård samt sjukvårdspolitik. En intressepolitisk handläggare för alla de områden som Astma- och Allergiförbundet ägnar sig åt är för lite. Det är omöjligt för en person att hålla sig à jour inom så många områden.

Både enskilda medlemmar och framför allt aktiva i region- och lokalföreningar behöver hjälp med att besvara frågor av medicinsk och försäkringsmedicinsk karaktär.

Yrkande:

Att Astma- och Allergiförbundets kansli organiseras om inom befintliga ekonomiska ramar så att tjänsten som vårdpolitisk sakkunnig kan återinrättas.

Motionär:

Astma- och Allergiföreningen i Västra Götalands län (Bohuslän, Göteborg, Göteborg för familjer, Mölndal/Härryda, Skövde Tibro Hjo Karlsborg, Trollhättan-Vänersborg, Västra Skaraborg, Öckerö)

Förbundsstyrelsens yttrande motion 23

Efter neddragningar på kansliet finns det numera endast en intressepolitisk sakkunnig på förbundets kansli. I den tjänsten ingår såväl vårdfrågor som inommiljö, utemiljö, tillgänglighet, livsmedelsfrågor med mera. På enheten för påverkan och kommunikation finns tjänster som även ägnar sig åt dessa frågor men ur perspektivet att påverka allmänhet och beslutsfattare.

Motionen efterfrågar en vårdpolitisk sakkunnig. Tyvärr medger inte förbundets ekonomi att det avsätts resurser till en tjänst som helt ägnar sig åt vårdpolitik. I dagsläget behövs en sakkunnig med bredare kompetens för att kunna täcka in fler av de mest centrala områdena för vår intressepolitiska verksamhet.

Att en kongress, som sammanträder vart tredje år, dessutom ska fastställa vilka tjänster, och arbetsbeskrivningarna på dessa, som ska återfinnas på kansliet skapar lösningar som är orimliga.

Det är önskvärt med en vårdpolitisk sakkunnig och en sådan tjänst ligger högt på prio-listan. Men det måste vara upp till den förbundsstyrelse kongressen väljer att ge sitt förtroende att också fatta beslut om kansliets organisation givet de ekonomiska förutsättningar som finns och ständigt förändras.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **avslå** motionen

24. Erfarenhetsbaserad kunskap

Ny forskning är viktig men som patientorganisation och talesperson måste man även inkludera erfarenhetsbaserad kunskap. Detta behöver ske när man sprider information till övriga samhället samt vid det påverkansarbete man bedriver. Forskning och studier visar forskningsresultat i ett dagsläge, vilket snabbt kan förändras. Förbundet behöver i ökad omfattning lyssna till medlemmar som dagligen lever med allergisjukdom. Medskicket från konferensen Otåliga Barn var: Lyssna mer på vad barnen säger! Exakt så behöver Astma och Allergiförbundet jobba för att nå ut med barnens behov och en högre livskvalitet.

Yrkande:

- Att** förbundet centralt i ökad omfattning lyfter och sprider erfarenhetsbaserad kunskap
- Att** förbundet centralt i ökad omfattning lyssnar på medlemmars erfarenhet och behov
- Att** man inkluderar medlemmarnas behov i påverkansarbetet för ett bra Allergiprogram
- Att** man i sitt fortsatta arbete gör som man säger, lyssnar på barnen

Motionär:

Astma och Allergiföreningen Region Mellannorrland, Astma och Allergiföreningen i Ovanåker och Astma och Allergiföreningen i Kramfors.

Förbundsstyrelsens yttrande motion 24

Under de senaste åren har ett förslag till ny strategisk riktning utarbetats inom förbundet. Strategin har tagits fram genom dialog och workshopande med förbundets alla nivåer över hela landet. I linje med den nya strategin så kommer fokus ligga på att som förbund sprida information både om den evidensbaserade och den erfarenhetsbaserade kunskapen.

Motionären vill att förbundet i ökad omfattning lyssnar på medlemmarnas erfarenheter och sprider den erfarenhetsbaserade kunskapen. Dessutom vill motionären inkludera medlemmarnas behov i påverkansarbetet med det svenska allergiprogrammet och att i verksamheten lyssna på barnen.

Så här formulerar vi det i propositionen Strategi 25-30:

"Det vi tycker och driver politiskt stärks om det byggs på evidensbaserad kunskap, det handlar även om vår trovärdighet som röstbärare och samarbetspartner. Men det är också viktigt att vi tar hänsyn till erfarenhetsbaserad kunskap, till exempel erfarenheter av att leva med svår allergisjukdom eller som nära anhörig. Det handlar om att i varje enskilt fall hitta en balans mellan dessa båda kunskapsfält."

Om Strategi 25-30 antas kommer motionärens yrkanden att uppfyllas. Den erfarenhetsbaserade kun-

skapen kommer kunna tillgodoses på ett bättre sätt och implementeras i hela förbundet för att vi ska nå våra mål. Vi behöver lyssna på erfarenheter och upplevelser från så många människor som möjligt med allergisjukdomar, för att i förlängningen kunna skapa ett ökat tryck på politiker och beslutsfattare genom vår externa kommunikation och vårt påverkansarbete.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **anse** motionen **besvarad**

25. Kongressombud bör utses proportionellt utifrån lokalföreningarnas medlemsantal.

Kongressombud bör utses så nära respektive medlem som möjligt, dvs. från lokalföreningen. För att på bästa sätt spegla den aktuella lokalföreningens storlek bör antalet kongressombud från respektive lokalförening fastställas i proportion till lokalföreningens medlemsantal.

Nuvarande skrivning i förbundets stadgar på detta område gör det möjligt för en region/länsförening att godtyckligt fördela kongressombudsplatser till olika lokalföreningar oberoende av deras storlek/medlemsantal. Med vårt förslag till stadgeändring stärks inslagen av direktdemokrati gentemot de enskilda medlemmarna.

Yrkande:

Att ändra följande mening i 6 § första stycket i förbundets stadgar: "Återstående ombud fördelas till regionerna/länsföreningarna på grundval av deras *medlemsantal vid ovan nämnda tidpunkt. Regionerna/länsföreningarna utser kongressombuden".

Vi föreslår istället följande lydelse: "Återstående ombud fördelas till de i regionerna/länsföreningarna ingående lokalföreningarna på grundval av deras medlemsantal vid ovan nämnda tidpunkt. Respektive lokalförening utser sitt/sina kongressombud".

Motionär:

Astma- och Allergiföreningen i Luleå

Förbundsstyrelsens yttrande motion 25

Stadgarna anger hur fördelningen av kongressombud ska ske för att säkerställa ett demokratiskt inflytande i proportion till regionernas/länsföreningarnas storlek:

"§6. Förbundets kongress

Antalet kongressombud ska vara lika stort som antalet regioner/länsföreningar och föreningar samt två representanter vardera för nätverken den 31 december året före kongressåret. Antalet ombud fördelas så att först får varje länsförening ett ombud och varje regionförening får två ombud. Återstående ombud fördelas till regionerna/länsföreningarna på grundval av deras medlemsantal vid ovan nämnda tidpunkt. Regionerna/länsföreningarna utser kongressombuden."

Motionen kan tolkas på två sätt. Antingen ska återstående ombudsplatser fördelas nationellt efter de lokala föreningarnas medlemsantal eller så ska ombudsplatserna först fördelas procentuellt till regio-

ner/länsföreningar och därefter procentuellt i förhållande till medlemsantalet i regionerna/länsföreningarna.

I bägge fallen skulle det innebära att en lokalförening med ett högt medlemsantal får ett stort antal ombudsplatser och därmed ett oproportionerligt stort inflytande över hela Astma- och Allergiförbundet medan aktiva föreningar med färre medlemmar uteslås från inflytande.

Valet av kongressombud sker på regionernas/länsföreningars årsmöten. Det är en viktig demokratisk uppgift för den regionala nivån och bör kvarstå. De allra flesta region/länsföreningar fördelar sina ombudsplatser jämt mellan respektive lokalföreningar, oftast tre ombud per förening. Alltså inte baserat på föreningarnas medlemsantal.

Förbundets stadgar anger dessutom följande i **§6. Förbundets kongress**:

"Regionerna/länsföreningarna ska vid val av kongressombud sträva efter så bred representation som möjligt så att så många som möjligt av de i regionen/länsföreningen verksamma föreningarna blir representerade."

Det motionären föreslår skulle inte göra demokratin i förbundet bättre, tvärtom skulle medlemmar från stora delar av landet inte få sin röst hörd på våra kongresser.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **avslå** motionen

26. Evidens och erfarenhet: Inkludera medlemmars röster i arbetet med astma, allergier och annan överkänslighet.

Astma och allergier är komplexa sjukdomar som påverkar människor olika, beroende på individuella faktorer och livsvillkor. Forskning är en viktig grund för att utveckla behandlingar och skapa bättre förståelse för dessa sjukdomar, men det är också oerhört viktigt att ta hänsyn till medlemmarnas egna upplevelser. Många av förbundets medlemmar vittnar om att deras erfarenheter av sjukdomen inte alltid

speglas i forskningen eller i de rekommendationer som tas fram. Genom att lyfta fram medlemmarnas röster kan vi belysa aspekter som annars riskerar att falla bort, till exempel hur sjukdomarna påverkar vardagslivet, vilka hinder de stöter på i samhället och vilka anpassningar som kan underlätta deras tillvaro. Detta perspektiv är avgörande för att skapa ett mer inkluderande och hållbart stöd för dem som lever med astma och allergier.

Förbundet tog tillsammans med Reumatikerförbundet mfl fram en satsning på forskningspartners. Att patienter bistår forskare med patientperspektivet. Den verksamheten har utvecklats väl hos Reumatikerförbundet och skulle vara värdefull även för oss

Att förbundet tydligare inkluderar medlemmarnas erfarenheter och synpunkter i sitt arbete kommer att bidra till att beslut och insatser grundas på både evidens och verkliga behov. Detta kan exempelvis ske genom regelbundna enkäter, dialogmöten och samarbete med patientgrupper.

Yrkande:

Vi föreslår kongressen att besluta

- Att** Förbundet skall fortsätta arbeta för att medlemmarnas upplevelser av astma och allergier tydligt tas till vara i förbundets verksamhet och påverkansarbete.
- Att** Förbundet utvecklar strukturer för att samla in och beakta medlemmarnas erfarenheter, exempelvis genom regelbundna dialogmöten eller enkäter.
- Att** Förbundet satsar på att påverka forskningen genom att utbilda fler forskningspartners.

Motionär:

Astma- och Allergidistrikt Syd

Förbundsstyrelsens yttrande motion 26

Under de senaste åren har ett förslag till ny strategisk riktning utarbetats inom förbundet. Strategin har tagits fram genom dialog med och workshopande med förbundets alla nivåer. I linje med den nya strategin så kommer fokus ligga på att som förbund sprida information både om den evidensbaserade och erfarenhetsbaserade kunskapen.

Förbundet har tidigare samarbetat med Reumatikerförbundet i satsningen på forskningspartners. Det är ett alltmer efterfrågat sätt att påverka forskningen till nytta för patienter med våra diagnoser. Tyvärr har vi inte haft samma framgång med den satsningen som Reumatikerförbundet. Det är en bra verksamhet som vi gärna vill se återkomma. Det sker på bästa sätt om vi gör det tillsammans med Forskningsfonden.

Likt motion 16 vill motionären att förbundet ska fortsätta lyssna på medlemmarnas erfarenheter och tydligt ta vara på och sprida den erfarenhetsbaserade kunskapen. Därutöver vill motionären att förbundet utvecklar arbetet med att samla in medlemmarnas erfarenheter.

Förbundsstyrelsen anser att nära dialog och insamling av medlemmars erfarenheter är viktigt och att det i enlighet med Strategi 25-30 bör utvecklas på alla nivåer inom förbundet, också den lokala.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

Att **bifalla** första att-satsen

Att **bifalla** andra att-satsen

Att **avslå** tredje att-satsen till förmån för

Att Förbundet satsar på att påverka forskningen genom att utbilda fler forskningspartners i samverkan med Forskningsfonden

27. Specialkost inom organisationen

Ett av Astma- och Allergiförbundets centrala mål är att skolor, restauranger och andra offentliga miljöer ska bli tillgängliga för alla. För att påverka restauranger, caféer, kiosker, matvarubutiker etc. att erbjuda produkter fria från olika former av allergen krävs bland annat att det finns en efterfrågan.

För att åstadkomma en utveckling i denna riktning föreslår vi att specialkost alltid beställs eller köps in i samband med styrelsemöten, konferenser, kongresser osv, oavsett om deltagarna har födoämnesallergier eller inte.

På senare tid har den ökade efterfrågan på vegansk kost i butiker och på restauranger och caféer blivit tydlig. För att åstadkomma motsvarande effekt när det gäller specialkost bör förbundet införa en policy om att specialkost ska inköpas eller beställas vid de tillfällen förbundets eller föreningarnas medel används för att finansiera detta.

Yrkande:

Att specialkost ska beställas vid alla tillfällen mat eller fika köps in och finansieras av förbundet eller föreningarna.

Motionär:

Astma- och Allergiföreningen i Luleå

Förbundsstyrelsens yttrande motion 27

Vår efterfrågan styr utbudet och priset av varor och tjänster. Obalans mellan efterfrågan och utbud är en av utmaningarna för personer med svåra allergier som besöker restaurang och caféer, då utbudet ofta är begränsat och i värsta fall finns inget alls att välja på. Det som skiljer efterfrågan på varor som är veganska, ekologiska eller rättvisemärkta från varor som är allergivänliga och Fri från-produkter är att om en person som är allergisk får i sig något den inte tål kan resultatet bli väldigt allvarligt vilket inte är fallet om man är vegan, vegetarian etcetera.

Förbundet arbetar aktivt med att lyfta behovet och vikten av kompetensutveckling om matallergier, intoleranser och överkänslighet inom café- och restaurangbranschen. Detta är ett viktigt arbete som behöver få mer fokus, men förbundsstyrelsen menar att det inte är rätt väg att gå att personer utan allergier ska efterfråga allergisäkra måltider. Kompetens om allergisäkra måltider måste bli bättre och kvalitetssäkras så att lagstiftningen om skyldighet att upplysa om matens innehåll fungerar i praktiken. Det görs bäst genom ett aktivt politiskt påverkansarbete.

Att föreningar genom ett kongressbeslut tvingas ansvara för att kräva och kontrollera specialkost vid alla tillfällen trots att ingen har matallergi är inte rätt sätt att agera.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **avslå** motionen

28. Tillgänglighet och sakkunnighet vid förbundskansliet

Astma och Allergiförbundet bildade regioner för att anställa ombudsmän runt om i landet för att avlasta förbundskansliet, vilket nu också sker i stora delar av landet. De regionanställda är en nära och tillgänglig länk till sina medlemmar samt lokala föreningar. De arbetar även aktivt med påverkansarbete för bättre allergivård, tillgänglighet i samhället och kunskapsspridning om allergisjukdom.

Vid organisationsförändringen till regioner skulle förbundskansliet ha en nära länk till de anställda så att de kunde samarbeta och rådfråga sakkunniga på förbundskansliet. Detta fungerar inte bra idag. Tjänstemän svarar ofta varken på mejl eller telefonsamtal. Vid förbundskansliet bör expertis inom olika områden finnas tillgängliga för råd och stöd till dem som arbetar ute i regionföreningarna.

Yrkande:

- Att** de regionanställda ska kunna få rådgivning av sakkunniga på förbundskansliet
- Att** de regionanställda ska få löpande fakta och aktuell information från förbundskansliet
- Att** de regionanställda får utbildning och stöd gällande medlemsregistret, sociala medier/Al mm som förbundskansliet har kunskap i, så att hela organisationen kan utvecklas tillsammans.

Motionär:

Astma och Allergiföreningen Region Mellannorrland, Astma och Allergiföreningen i Ovanåker och Astma och Allergiföreningen i Kramfors.

Förbundsstyrelsens yttrande motion 28

Motionären önskar mer stöd från förbundskansliet till de regionalt anställda än de får idag.

När förbundet gick från länsföreningar till regioner var en av målsättningarna att dessa skulle kunna anställa ombudsmän och att ombudsmännen också skulle kunna avlasta förbundskansliet. Så har också skett.

Den avlastningen behövdes eftersom behovet av rådgivning och påverkansarbete i våra frågor är så enormt. Nu kan vi konstatera att vi, som förbund, totalt sett ger mer rådgivning och har ett mer omfattande påverkansarbete än tidigare. Men fortfarande är vi långt ifrån att motsvara behovet.

Det gör att det fortfarande är fler som söker vårt stöd, områden vi verkligen vill påverka för att ge allergisjuka ett friskare liv – än våra resurser räcker till. Situationen har inte direkt blivit bättre av att förbundskansliet har krympt på grund av ekonomiska underskott. Färre personer ska klara både de nationella uppgifterna och ge support till regionala ombudsmän.

Såväl förbundsstyrelsen som vårt kansli vet hur betydelsefulla de regionalt anställda är. Man gör allt man kan med sina begränsade resurser. Som att ge rådgivning, förse med aktuell information och utbildning i att hantera sådant som medlemsregister och hemsida.

Det finns en liten positiv aspekt av det här: vi är verkligen efterfrågade. Och behövda!

Blir ekonomin bättre är detta ett av de prioriterade områdena att bygga ut.

Förbundsstyrelsen prioriterar redan idag stöd till de regionalt anställda. Med dagens begränsade resurser är behovet mycket större än vad som går att åstadkomma. När ekonomin blir bättre kommer också stödet till regionerna att byggas ut.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut

Att **avslå** motionen till förmån för

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att fortsätta arrangera nätverksträffar, erfarenhetsutbytesträffar och arbeta med intern kommunikation

29. Astma- och Allergiloppet

Astma och allergi är hälsoutmaningar som påverkar många människors liv. Genom att arrangera ett event som Astma- och Allergiloppet kan vi inte bara skapa medvetenhet om dessa tillstånd utan även bidra till hälsa, gemenskap och inkludering. Ett sådant lopp skulle kunna locka deltagare från hela landet och erbjuda en unik möjlighet att marknadsföra förbundets arbete och möjligen attrahera nya medlemmar.

Astma- och Allergiloppet är en fantastisk möjlighet att förena människor kring hälsa och gemenskap. Det skapar inte bara mervärde för medlemmarna utan bidrar också till att lyfta förbundets viktiga arbete i ett större samhällsperspektiv.

Eventet skulle fungera som en plattform för att:

1. Öka medvetenheten om astma och allergi samt de utmaningar som personer med dessa tillstånd står inför.
2. Främja fysisk aktivitet och hälsa genom att uppmuntra deltagare i alla åldrar och med olika förutsättningar att delta.
3. Stärka gemenskapen mellan medlemmar och skapa möjligheter att knyta nya kontakter.
4. Synliggöra förbundet och dess arbete i ett större sammanhang, vilket kan bidra till att locka nya potentiella medlemmar och samarbetspartners.

Yrkande:

Att förbundet ska arrangera Astma- och Allergiloppet 2025 i Stockholm.

Att en arbetsgrupp tillsätts för att planera och genomföra eventet.

Motionär:

Juan Mella

Förbundsstyrelsens yttrande motion 29

Motionären vill att förbundet ska genomföra ett idrottseven, ett lopp i Stockholm. Flera av våra region- och länsföreningar såväl som lokalföreningar har genom åren organiserat event av det här slaget. Det är en bra idé men en typ av satsning som passar bäst för regionala och lokala föreningar.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **avslå** motionen till förmån för

Att förmedla tipset vidare till Allergiregion Stockholm-Gotland samt Allergiföreningen i Stockholm med omnejd

Pälsdjur och skola

Förbundsstyrelsens inledande yttrande motion 30-35

Pälsdjursallergi är vanligt och förekommer i olika svårighetsgrad hos både vuxna och barn. Förbundsstyrelsen instämmer med motionären om vikten av att värna tillgänglighet för personer med pälsdjursallergi. Det behöver dock ske på ett sätt som inte ställer olika funktionsnedsättningar mot varandra och som ger allmänheten en rimlig grad av frihet.

Förbundet arbetar intensivt med vägledningar och information om pälsdjursallergi i miljöer som vård, omsorg, arbetsplatser och skola. Vi har en löpande dialog med myndigheter som Diskrimineringsombudsmannen (DO) och myndigheten för delaktighet (MFD), liksom Prevent, en partsgemensam organisation mellan fack och arbetsgivarorganisationer och som arbetar med arbetsmiljöfrågor.

Förbundet avser fortsätta detta arbete för att öka kunskapen om pälsdjursallergi och behoven av tillgänglighet.

30. Pälsdjur i offentliga rum

Antalet pälsdjur i samhället fortsätter att öka för varje år, vilket orsakar ohälsa och sjukdom för personer med pälsdjursallergi och minskar deras tillgänglighet och delaktighet i samhället. Pälsdjur ökar på förskolor och skolor, i äldre- och särskilda boenden, inom hälso- och sjukvård, på apotek och bibliotek, i butiker och köpcentrum, caféer och restauranger, på arbetsplatser, inom kollektivtrafiken och på andra allmänna platser.

Astma och Allergiregion Stockholm-Gotland föreslår att Astma- och Allergiförbundet arbetar för en skärpning av lagstiftning och föreskrifter angående var och hur pälsdjur får vistas i det allmänna/ offentliga rummet. Större hänsyn behöver tas till rätten till hälsa, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, såsom pälsdjursallergi.

Utgångspunkten är gällande rätt, inklusive Barnkonventionen och andra konventioner på området såsom FN:s konvention om mänskliga rättigheter och Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Grupper med olika funktionsnedsättningar och sjukdomar ska inte ställas mot varandra, i arbetet för en skärpning bör fokus istället ligga på en tydligare riskbedömning. Hot mot liv och hälsa bör väga tungt då exempelvis olika pedagogiska alternativ ställs mot varandra i skolan.

Det krävs en attitydförändring i samhället eftersom många människor i dag bagatelliserar astma- och allergisjukdomar, ofta på grund av okunskap.

Yrkande:

- Att** Astma- och Allergiförbundet arbetar för en skärpning av lagstiftning och föreskrifter angående var och hur pälsdjur får vistas i det offentliga rummet.
- Att** Astma- och Allergiförbundet verkar för ökad kunskap om och en tydligare efterlevnad av befintlig rättighetslagstiftning.

Motionär:

Astma- och Allergiregion Stockholm Gotland

Se förbundsstyrelsens yttrande efter motion 33

31. Hundars framfart i samhället, ett tillgänglighetsproblem för våra medlemmar

Idag sker en oroväckande utveckling i samhället där vård, förskolor/skolor och omsorg "anställer" hundar. Även övriga samhället tillåter allt fler hundar i ex. gallerior, på restauranger och caféer.

Detta skapar ett tillgänglighetsproblem för förbundets medlemmar som lever med pälsdjursallergi.

Yrkande:

- Aff** förbundet centralt arbetar för ökad tillgänglighet för pälsdjursallergiker
- Aff** förbundet påverkar och sprider kunskap till beslutsfattare
- Aff** förbundet centralt ska ta upp svårigheterna då hund införs inom vård och skola i sina dialoger med Myndigheten för delaktighet samt med Socialstyrelsen vid arbetet för en Nationell strategi för allergisjukdomarna.
- Aff** förbundet utbildar allmänheten i hur allergireaktioner på grund av pälsdjur kanske ut, att astma är ett allvarligt sjukdomstillstånd och att man kan reagera även om hund inte är på plats

Motionär:

Astma och Allergiföreningen Region Mellannorrland, Astma och Allergiföreningen i Ovanåker och Astma och Allergiföreningen i Kramfors

Se förbundsstyrelsens yttrande efter motion 33

32. Pälsdjursproblematiken för allergiker/astmatiker

Idag begränsas pälsdjursallergikerns liv i samhället pga att det numera är tillåtet att ta med djur in i affären, restaurangen, caféet eller andra publika inrättningar. Pga att lagstiftningen ändrades i enlighet med EU:s lagstiftning när det gäller livsmedel så möter pälsdjursallergiska allt fler svårigheter att delta i samhället. Vi måste ringa och kolla om det är djurfritt vilket det ofta inte är eftersom det är på modet att hunden skall följa med överallt.

Vi ska kunna delta i aktiviteter i samhället med familjen och gå och handla utan att mötas av pälsdjur. Vi/våra anhöriga ska kunna bo på eller arbeta på ett vårdboende utan att mötas av oförståelse. Vi vill inte diskrimineras utan anser att det är hög tid att arbeta preventivt, snart möts vi av djur på både vårdcentral och sjukhus också.

Yrkande:

- Aff** förbundet ska arbeta aktivt för att informera via tidningar, TV hur det är för pälsdjursallergiker i dagens samhälle, se motivering.
- Aff** förbundet via politiker ska påverka samhället att göra det synligt vad det innebär för en pälsdjursallergiker att inte kunna gå på restaurang, kafé, affärer som andra i samhället och vad det innebär att bli diskriminerad ofta på grund av dålig information.
- Aff** förbundet skickar information till researrangörer, sjukvården, vårdcentraler och regionens kollektivtrafik med en uppmaning om att ha djurfri kupé och att av och påstigning skall ske bak i fordonet.
- Aff** förbundet uppmanar myndigheter som Socialstyrelsen, Arbetsmiljöverket och kommuner att ge konkreta råd för riskbedömning i sina föreskrifter, allmänna råd och handböcker när det gäller minskning eller minimering av skadeeffekter från pälsdjur inom deras verksamhetsområde.

Motionär:

Astma-Allergiföreningen i Höganäs

Se förbundsstyrelsens yttrande efter motion 33

33. Gemensamt ställningstagande till hundar

Förbundet har sedan årtionden en överenskommelse med Synskadades riksförbund om ledarhundar. Målet är att från bägge håll ta hänsyn till varandra trots att man egentligen har helt motsatta behov.

Det finns allt fler hundar i samhället, hundar som gör insatser för sina ägare men också sådana som i huvudsak är sällskapshundar. Gärna hundar men inte överallt!

Vi bör ha samma utgångspunkt gällande andra hundar som vi sedan årtionden har när det gäller ledarhundar. Att vi behöver arbeta fram en samsyn på hur vi kan ta hänsyn till varandra. För att komma dit behöver vi ta kontakt med organisationer som företräder hundar, som Kennelklubben och Bruks-hundklubben, för att tillsammans arbeta fram en fungerande överenskommelse för bägge parter.

I dagsläget uppfattas vi ofta som kravställande nej-sägare. Men vi har chansen att vända på detta genom att visa vår strävan att nå en överenskommelse som fungerar för bägge parter.

Yrkande:

Att förbundet arbetar för att ta fram överenskommelser motsvarande den om ledarhundar när det gäller övriga hundar.

Att det sker genom att förbundet initierar ett arbete kring detta med relevanta organisationer.

Motionär:

Astma- och Allergiföreningen i Stockholm med omnejd

Förbundsstyrelsens yttrande motion 30-33

Vi håller med motionärerna om behovet av ökad tillgänglighet för personer med pälsdjursallergi i samhället. Idag finns arbetsmiljöregler med krav på riskbedömning vid förändring som kan påverka arbetsmiljön negativt. För att lagstifta om pälsdjur mer generellt på allmänna platser skulle det krävas både forskning som visar att det är hälsofarligt för befolkningen i stort och en opinion/en majoritet som är för en lagstiftning. Eftersom detta inte finns har förbundet i stället arbetat med informationsinsatser.

Tidigare fanns ett förbud i Sverige mot att ta med husdjur, såsom hundar, in i restauranger och kaféer. Detta förbud slopades 2017, då man inte såg några hygieniska skäl för att upprätthålla förbudet. Lagen handlade om livsmedelssäkerhet, därför vägdes inte allergiperspektivet in. Förändringen innebär att det är upp till varje enskild näringsidkare, såsom restaurang- eller kaféägare, att besluta om husdjur är välkomna i deras lokaler. (Enligt EU:s hygienregler får husdjur inte vistas i utrymmen där livsmedel bereds, hanteras eller lagras, såsom kök.)

Förbundet har tagit fram vägledning/riktlinjer för vård, skola och omsorg för att öka kunskapen om

pälsdjursallergi och riskbedömningar i arbetsmiljöer där tillgängligheten är särskilt viktig för personer med pälsdjursallergi.

Vi medverkar regelbundet i medier i frågor om pälsdjursallergi men det är viktigt att påtala att vi inte kan påverka vinkeln eller hur mycket utrymme våra synpunkter ges. Allergironden är vårt eget verktyg för att allergisäkra en skola. Verktöget är digitalt och finns på en egen webbplats, allergironden.se. Inför skolstarten 2024 kontaktade förbundet samtliga grundskolor i landet och uppmärksammade att vi uppdaterat det kostnadsfria verktöget. I Allergironden ingår åtgärder för att minska riskerna för pälsdjursallergiska reaktioner hos såväl elever som övrig skolpersonal.

Förbundet har överenskommelser med Synskadades Riksförbundet om ledarhundar och Social- och Servicehundsförbunds förbundet om assistanshundar. Syftet med överenskommelserna är att inte ställa behoven hos olika grupper med funktionsnedsättning mot varandra utan hitta lösningar som fungerar för båda parter. Vi ser inte att det skulle vara möjligt att införa motsvarande överenskommelser för andra hundar som inte utgör hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning, eftersom det saknas en tydlig motpart att träffa en sådan överenskommelse med.

Förbundet har en löpande dialog med myndigheter som Myndigheten för delaktighet och Diskrimineringsombudsmannen om tillgänglighetsbehov vid pälsdjursallergi när assistanshundar används, men även informerat om tillgänglighetsbehov som våra medlemmar ser i samhället utifrån resultat från vår medlemsenkät.

Vi har också en löpande dialog med myndigheter som Arbetsmiljöverket, Trafikverket, SJ samt bransch-organisationen Svensk Kollektivtrafik om behov av tillgänglighet i kollektivtrafiken och på arbetsplatser för personer med pälsdjursallergi.

Förbundet har via SJ:s tillgänglighetsråd fått med information om bland annat pälsdjursallergi i deras årliga personalutbildning till all tågpersonal. När det gäller detaljerad information till resenärer ansvarar varje regions trafikbolag för detta, likaså ansvarar varje region för information till patienter i vården. Detta ligger alltså utanför förbundets möjlighet att påverka.

Ytterligare ett exempel på en framgång är att Astma- och Allergiförbundet fick gehör för ett förtydligande att husdjur inte får vistas i skyddsrum i den uppdaterade broschyren "När krisen eller kriget kommer" som hösten 2024 skickades till alla svenska hushåll från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Denna information finns även på MSB:s webbsida och återgavs upprepade gånger av MSB i medier under året.

Idag saknas forskning och kunskap om hur spridningen av hundallergen ser ut i olika typer av lokaler och miljöer. Förbundet kommer att verka för att dessa frågor kan besvaras för att i nästa steg kunna gå vidare och eventuellt verka för exempelvis begränsningar av hundar i skola, vård och omsorg.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **avslå** första att-satsen i motion 30

Att **bifalla** andra att-satsen i motion 30

Att **bifalla** första, andra och tredje att-satserna i motion 31

Att **avslå** fjärde att-satsen i motion 31 och avslå motion 32 till förmån för:

Att fortsätta arbetet med att informera och sprida kunskap till allmänheten kring allergi mot pälsdjur

Att **avslå** motion 33

34. Hundar i skolan

I dag blir det mer och mer vanligt att ha hundar i skolan.

Att pälsdjur finns i skolans lokaler gör att pälsdjursallergiker får en sämre arbetsmiljö.

Konsekvenserna blir att pälsdjursallergiker inte har samma möjlighet att ta in kunskap eller kunna visa sina kunskaper på grund av t.e.x. astma eller hjärndimma.

Det finns en stor risk att eleverna med pälsdjursallergi är för trötta efter skolan för att kunna göra läxor, plugga inför prov eller inte orkar med sina fritidsintressen på grund av ökat allergen från pälsdjur i skolans lokaler.

Elever och personal i skolan ska inte behöva ta allergimedicin eller behöva höja mediciner för att kunna vistas i skolans lokaler på grund av att det finns pälsdjur i skolans lokaler.

Allergironden är ett bra sätt att säkra inomhusmiljön för pälsdjursallergiker.

Det är tyvärr väldigt många skolor som inte använder allergironden idag.

Yrkande:

- Att** förbundet jobbar för att allergironden blir obligatorisk i skolorna och att huvudmännen ansvarar för att det blir gjort.
- Att** förbundet jobbar för att hundar och andra pälsdjur inte får vistas i skolans lokaler utan att pälsdjur får vistas ute eller i externa lokaler.
- Att** förbundet arbetar för att media även ska belysa att elever och personal kan bli väldigt sjuka och inte bara det positiva med att hundar och andra pälsdjur vistas i skolans lokaler.

Motionär:

Nike Rummelhoff

35. Hundar/pälsdjur i omsorg och skola

Det har blivit vanligare att pälsdjur välkomnas i vård och omsorg utan tanke på att det kan skapa stora problem för allergiker. I de riktlinjer som Socialstyrelsen gått ut med om att säkra allas behov har man endast sett till den ena aspekten, att det är välgörande för vårdtagare men inte sett till den situation som allergiker utsätts för. Media förstärker myseffekten utan att redogöra för sämre hälsoeffekter för allergiker.

Det är angeläget att vårdtagare inom omsorgen i kommunen vid behov får vistas i en miljö som är fri från sällskapsdjur och att deras anhöriga ska kunna besöka dem utan risk för att bli sjuka.

Det är angeläget att det finns plats även för arbetstagare med allergier inom vård och omsorg.

Samma regelverk bör gälla i förskola och skola. Förskola och skola måste vara trygga och säkra även för dem med allergisjukdomar. Eventuella djurkontakter bör ske avskilt från själva kolbyggnaden.

Yrkande:

- Aff** förbundet verkar för implementering av Socialstyrelsens regelverk och den vägledning till praktiskt arbete för "Hundar i vård och omsorg" som tagits fram i samverkan mellan olika organisationer.
- Aff** samma restriktioner som gäller för hundar även gäller andra pälsdjur och fåglar.
- Aff** förskola och skola är fria från pälsdjur så att alla kan känna sig trygga.

Motionär:

Astma- och Allergiföreningen Region Mellansverige, Siv Pettersson

Förbundsstyrelsens yttrande motion 34-35

Vi instämmer i motionärernas önskan om ökad tillgänglighet i skola, vård och omsorg för personer med allergi, bland annat pälsdjursallergi. Astma- och Allergiförbundet har tidigare skrivit om behov av vägledning om skolhundar till Skolverket tillsammans med andra organisationer, men fått svaret att de inte ger ut sådan specifik vägledning. Det är varje kommun/huvudman och skola som tar beslut om skolhundar. Arbetsmiljöverket har också svarat att de inte kan ta fram särskild vägledning för riskbedömning om pälsdjursallergi när hund införs på arbetsplatser.

Eftersom det är så att varje kommun/huvudman tar beslut om införandet av hundar i skolan har förbundet därför tillsammans med allergiexpertis tagit fram vägledning om arbetande hundar i skolor för att ge stöd vid riskbedömning i arbetsmiljön. Vi har också deltagit i arbetet med den praktiska vägledningen "Hundar i vård och omsorg". En orsak till att förbundet arbetat med vägledningar är att det även finns andra intressen för personer med kronisk sjukdom eller funktionsnedsättning där hundar

och djur bidrar positivt till hälsan. Det är viktigt att hitta lösningar och inte ställa olika gruppers behov mot varandra. Kunskapen behöver öka om hur riskbedömningar kan göras för att säkra omgivningen för personer med pälsdjursallergi.

När det gäller implementering av vägledningen och hur skolhundar införs i kommuner och enskilda skolor är det en utmärkt fråga att driva på lokal nivå. Vid skolstarten 2023 informerade förbundet kommunerna om både vägledningen om arbetande hundar i skolor och allergironden i utskick via e-post till samtliga grundskolor. För att se mer information om vad förbundet gjort kring allergironden, se svar till motion 29.

När det gäller implementering av Socialstyrelsens med flera myndigheters regelverk och den praktiska vägledningen "Hundar i vård och omsorg" ansvarar varje region och kommun, därför lämpar sig eventuellt påverkansarbete för region-, läns- och lokalföreningar att driva. Eftersom regelverket är generellt (inte specifikt för hundar) finns möjlighet att verka regionalt och lokalt för att även andra pälsdjur och fåglar ska omfattas.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **avslå** första att-satsen i motion 34 till förmån för:

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att fortsätta utveckla och sprida allergironden

Att **avslå** andra att-satsen i motion 34

Att **bifalla** tredje att-satsen i motion 34

Att **bifalla** första att-satsen i motion 35

Att **anse** andra att-satsen i motion 35 **besvarad**

Att **avslå** tredje att-satsen i motion 35

36. Ökade resurser till skolsköterskan i skolan

Allergier har blivit allt vanligare bland barn och ungdomar och det är av stor vikt att skolorna har tillräckliga resurser och kompetens att kunna hantera de allergiska eleverna på ett snabbt och säkert sätt. Personal på skolorna behöver fortbildning som skolsköterskor ofta inte har tid att ge.

Skolsköterskan spelar en avgörande roll för att säkerhetsställa att allergiska elever får vård och uppmärksamhet så att de kan navigera säkert och tryggt genom sin skoltid. Tyvärr har trenden med minskad närvaro av skolsköterskor på skolorna blivit alltmer påtaglig, vilket kan ha allvarliga konsekvenser för allergiska elever.

Allergiska reaktioner kan vara snabba och potentiellt livshotande, och det är därför av yttersta vikt att skolsköterskan finns på plats för att kunna agera snabbt och korrekt vid en akut allergisk reaktion på skolan. Med en minskad närvaro av skolsköterskor ökar risken för fördröjda insatser vid allergiska reaktioner, vilket kan ge allvarliga konsekvenser.

Skolsköterskan måste ha tillräckligt med tid och resurser för att kunna ge adekvat vård och stöd åt alla, även allergiska elever. Därigenom skapas en tryggare och mer inkluderande skolmiljö. Elevantalet för skolsköterskor kan behöva minskas och resurser måste bevaras och i många fall utökas för att skolsköterskan ska hinna med sitt jobb.

Yrkande:

Att kongressen fattar beslut om att förbundet ska verka för ökade resurser till skolsköterskan i skolan.

Motionär:

Astma- och Allergiförbundet Stockholm Gotland

37. Att förbundet aktivt ska arbeta för att påverka huvudmännen om vikten av allergironder i skolorna

Förslag till beslut:

Vi föreslår att förbundet ska ta ett aktivt ansvar för att påverka huvudmännen för skolorna, exempelvis kommuner och privata skolhuvudmän, för att säkerställa att allergironder genomförs regelbundet och systematiskt på alla skolor. Ronderna ska syfta till att identifiera och åtgärda allergiriskerna för elever, personal och andra som vistas i skolmiljön.

Bakgrund:

Allergier är ett växande folkhälsoproblem och påverkar många barn och vuxna i dagens samhälle. I skolmiljön, där barn spenderar en stor del av sin tid, kan allergier vara särskilt problematiskt, både för elever som lider av allergiska reaktioner och för personalen som arbetar där. Vanliga allergener som pollen, damm, mögel och livsmedel kan orsaka allvarliga hälsoproblem, inklusive astma, eksem, anafylaxi och andra allvarliga reaktioner.

I dagsläget saknas ofta systematiska rutiner för att identifiera och åtgärda allergiriskerna i skolor. Detta kan leda till att elever och personal utsätts för onödiga hälsorisker. Ett sätt att säkerställa en trygg miljö för alla är att genomföra regelbundna allergironder, där man noggrant inspekterar skolmiljön och identifierar potentiella allergener som kan påverka hälsan negativt.

Syftet med detta är att säkerställa en tryggare och mer hälsosam skolmiljö för alla elever och personal, genom att förebygga allergiska reaktioner och minimera hälsoriskerna kopplade till allergier. Genom att implementera allergironder och förebyggande åtgärder kan vi skapa en skolmiljö där alla, oavsett allergier, kan känna sig säkra och trygga.

Yrkande:

För att förbättra hälsosäkerheten i skolorna och minska risken för allergirelaterade hälsoproblem föreslår vi att förbundet ska:

- Aff** Förbundet ska arbeta för att allergironder ska bli en etablerad och obligatorisk del av skolornas arbetsrutiner. Ronderna ska genomföras med jämna mellanrum och syfta till att identifiera allergiframkallande faktorer i skolans inomhusmiljö, på skolmat och i skolträdgårdar.
- Aff** Förbundet ska arbeta för att utbilda och informera skolpersonal och föräldrar om vikten av allergironder. Förbundet bör arrangera utbildningar och informationskampanjer om allergiriskerna i skolor, för att öka medvetenheten och främja en hälsosammare skolmiljö.
- Aff** Förbundet ska förmå huvudmännen att skapa riktlinjer och policys för allergironder. Förbundet ska aktivt samarbeta med huvudmännen för att ta fram och implementera riktlinjer som säkerställer att alla skolor genomför allergironder regelbundet. Detta kan inkludera rutiner för

att åtgärda identifierade allergen och informera berörda parter.

- Aff** Förbundet ska samarbeta med medicinska och allergirelaterade expertgrupper för att ta fram evidensbaserade riktlinjer för hur allergironder ska genomföras, samt vilka åtgärder som behöver vidtas för att minska allergiriskerna.
- Aff** Förbundet ska verka för att det ska finnas tydliga rutiner för hur elever med allergier ska hantearas i skolorna. Förbundet ska arbeta för att alla skolor har väl fungerande rutiner för att ta hand om elever med allergier, inklusive att anpassa skolmiljön och skolmåltider för att förebygga allergiska reaktioner.

Motionär:

Astma- och Allergiföreningen Region Mellansverige, Juan Mella

38. Samarbete med SPSM Specialpedagogiska skolmyndigheten

SPSM har tidigare haft ett par sidor som handlar om Astma- och Allergi på sin hemsida. Där har man betonat trygghet och gett förslag till hur man motverkar utanförskap både genom kunskapsinformation och tips som genomsyras av ett specialpedagogiskt tänk. Man ser till hela människan. Idag inkluderas inte allergisjukdomar i informationen på hemsidan om olika funktionsnedsättningar.

SPSM är ett forum för dem som arbetar i skolan och det finns en vana vid att kontakta dem från skolans sida. Vi som förening kan hänvisa alla som arbetar i skolan till SPSM-s hemsida och själva ta del av den.

Yrkande:

- Att** förbundet påverkar myndigheten för SPSM så att allergisjukdomar inkluderas i infon om olika funktionsnedsättningar på deras hemsida.
- Att** förbundet påverkar SPSM att återinföra och uppdatera information om allergisjukdomar på sin hemsida, med fokus på trygghet, inkludering och specialpedagogiskt perspektiv.
- Att** förbundet påverkar SPSM att tillhandahålla praktiska råd och ge kunskap till skolpersonal om hur de kan skapa en inkluderande miljö för elever med allergisjukdomar.

Motionär:

Astma- och Allergiföreningen Region Mellansverige, Siv Pettersson

39. Trygg miljö i förskola och skola

Trots intensivt arbete med frågan och många goda exempel har vi svårt att nå ut med budskapet. Vi behöver med förbundets hjälp hitta verktyg för att implementera ovanstående. Det kan också bli en hjälp att få större likvärdighet inom området.

Det är viktigt att alla som arbetar i skolan har kunskap om och är medvetna om vad astma, allergi och annan överkänslighet innebär för de elever som drabbats. En allergipolicy kan också användas som information till föräldrar och andra elever. När det är tydligt vad som gäller, minskar riskerna betydligt att enskilda elever blir utpekade. Det verkar förebyggande och underlättar anpassningar i verksamheten.

Allergipolicyn bör förslagsvis ta upp nötter/ jordnötter, pälsdjur och parfymerade produkter samt att allergirond ska genomföras.

Det blir allt vanligare med samverkan och samutnyttjande av lokaler mellan olika verksamheter. Matsal används även av allmänhet, kulturlokaler används såväl inom undervisningen som kvällstid. Då är det angeläget att miljökraven inte sänks, så att det finns

Yrkande:

- Aff** förbundet fortsätter sitt arbete för en bättre skolmiljö ur aspekterna fysisk, social och pedagogisk miljö
- Aff** förbundet verkar för att kommuner antar en enkel allergipolicy. Syftet är att få ut kunskap och ge medvetenhet och på samma gång motverka särlösningar och utanförskap
- Aff** förbundet verkar för att alla skolor genomför digital allergirond varje år
- Aff** förbundet verkar för att de lokaler som nyttjas i flera verksamheter där skolan är en, omfattas av samma regler som skolan har i övrigt.

Motionär:

Siv Pettersson, Astma- och Allergiföreningen i Södra Närke

Förbundsstyrelsens yttrande motion 36-39

Barn är extra känsliga och tillbringar stor del av sin tid i förskola och skola. Därför har förbundet under lång tid arbetat med politisk påverkan och informationsinsatser om allergi i barns miljöer. Arbetet bedrivs främst genom så kallade relevanta myndighetssamråd och samarbete inom funktionsrättsrörelsen och debattartiklar, men även genom rådgivning och information till enskilda. Förbundsstyrelsen delar motionärernas uppfattningar om vikten av att skolmiljön värnas ur allergisynpunkt. Vi avser även fortsätta detta arbete och tillhandahålla och informera om verktyget allergironden, den digitala utbild-

ningen Allergiakademien om barn och allergi och hänvisa till Centrum för Arbets- och Miljömedicin (Camm) Elevhälsportal (www.elevhalsportal.se) och avsnittet om allergi.

Skollagen anger vilka kompetenser som ska finnas i elevhälsan, men inte omfattningen av dessa. Hur mycket resurser som avsätts till elevhälsan avgörs idag av huvudmannen i varje kommun. Regeringen har även tillsatt en utredning som ska undersöka en rad saker som rör elevhälsan, däribland huvudmannaskapet och elevhälsans samverkan med bland annat sjukvården och socialtjänsten. Utredaren ska också se över hur en elevhälsogaranti kan utformas.

Det kan beskrivas som en slags vårdgaranti för skolelever. Som exempel på vad garantin kan innehålla anges hur snabbt en elev ska få insatser, vilka yrkeskategorier som ska finnas på skolan och hur ofta, samt antalet regelbundna hälsokontroller. Förbundet har framfört synpunkter till utredaren om betydelsen av att elevhälsan ges ett tydligt uppdrag att samordna kontakt och informations-utbyte. Det är de som i första hand ska agera stöd för skolans personal så att vårdnadshavaren slipper ha den rollen. Det är viktigt att rektorer som leder elevhälsans arbete inte stoppar insatser som exempelvis skolsköterskor vill göra. I myndighetsdialogen om ett svenskt allergiprogram påtalar vi betydelsen av kunskapsunderlag till olika vårdprofessionsgrupper som skolsköterskor, även om dessa framför allt bör ha en koordinerande roll i skolan. Förbundet har en löpande kontakt med Riksföreningen för skolsköterskor och arbetar för att fler skolsköterskor ska bli stödmedlemmar i förbundet.

Förbundet har tidigare haft en dialog med Arbetsmiljöverket om att göra allergironden obligatorisk, men detta är inte möjligt då allergi specifikt inte ingår i arbetsmiljöreglerna. Ronden är dock ett bra verktyg som kan vara ett stöd i det systematiska arbetsmiljöarbetet och efter påverkan från förbundet marknadsför organisationen Sunt Arbetsliv (som ger stöd om arbetsmiljö till offentlig sektor) sedan några år tillbaka allergironden som "sina vänners checklista". Förbundet avser även fortsättningsvis tillhandahålla och uppdatera verktyget allergironden.se. och i samband med skolstart påminna alla grundskolor om att verktyget finns.

När det gäller implementering av allergironden på enskilda skolor och i kommuner är detta en bra möjlighet för lokalföreningar att påverka för en bättre skolmiljö. Vid skolstarten 2023 informerade förbundet kommunerna om både vägledningen om arbetande hundar i skolor och allergironden i utskick via e-post till samtliga grundskolor. I Allergironden (under rubriken rutiner och information) tas uthyrning av lokaler upp specifikt.

Specialpedagogiska Skolmyndigheten (SPSM) arbetar utifrån det regleringsbrev som regeringen utfärdar. SPSM:s utbildningar och stöd är numera endast inriktade på funktionsnedsättningar som kräver specialpedagogik, alltså inte astma eller allergi. Efter påverkansarbete från förbundet nämns trots allt allergi under kroniska sjukdomar på SPSM:s webb och där finns också länkar till Allergironden och Vägledning om pälsdjursallergi och arbetande hundar i skolor. Förbundet fortsätter dock att delta i SPSM:s samråd med funktionshinderörelsen.

Ansvar för utbildning av skolpersonal ligger hos kommunerna. Vissa allergiföreningar och regioner erbjuder utbildningar om allergi i skolan till elevhälsan och allergiombud där förbundet medverkat, men förbundet arrangerar inte utbildningar i egen regi. Allergikonsulenter kan utgöra ett viktigt stöd i kontakten med skolan för familjer som har barn med svår allergi. Förbundet arbetar för fler allergispecialister, bland annat allergikonsulenter i alla kommuner, inom ramen för ett svenskt allergiprogram (se även svar till motion 40).

När det gäller allergipolicy har förbundet tidigare sammanställt kommuner som infört sådana och lagt information om detta på föreningssidorna. Det är dock resurskrävande att kontinuerligt på nationell nivå följa upp vilka kommuner som har allergipolicies och vad dessa innehåller och hur de stämmer med den senaste kunskapen som finns om allergi. Förbundet föreslår i stället en rekommendation om att råden om allergi i den evidensbaserade Elevhälsportalen följs. Denna uppdateras kontinuerligt av Centrum för Arbets- och Miljömedicin i Stockholm (CMM) utifrån ny kunskap om allergi. Förbundet länkar och tipsar om portalen på vår webbsida och i information vid rådgivning. Att ta fram allergipolicies är främst en fråga för de lokala Astma- och Allergiföreningarna eftersom det rör skolor på lokal/kommunal nivå.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **avslå** motion 36 till förmån för

Att skolsköterskan ges ett tydligt koordinerande och samordnande ansvar för alla resurser som ett allergiskt barn behöver för en trygg och säker skolgång

Att **avslå** första att-satsen i motion 37 till förmån för:

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att fortsätta utveckla och sprida kunskap kring Allergironden och Elevhälsportalen

Att **anse** andra, tredje och fjärde att-satserna i motion 37 besvarade

Att **bifalla** femte att-satsen i motion 37

Att **avslå** motion 38

Att **avslå** första att-satsen i motion 39 till förmån för:

Att förbundet arbetar för en bättre skolmiljö

Att **avslå** andra att-satsen i motion 39

Att **anse** tredje att-satsen i motion 39 besvarad

Att **avslå** fjärde att-satsen i motion 39

Vård, dofter och rökning

Förbundsstyrelsens inledande yttrande motion 40-50 (vård)

Att vårdfrågor engagerar Astma- och Allergiförbundets medlemmar märks i många sammanhang, bland annat i motioner till kongressen. Engagerade medlemmar är en viktig styrka för förbundet när det gäller vårdfrågor. Vi driver frågorna utifrån erfarenheten hos drygt.

12 000 medlemmar. När vi har tagit fram förslagen till ett svenskt allergiprogram baseras de på tidigare motioner och förslag, vad som framkommit i våra medlemsenkäter, erfarenheter som lyfts fram under möten och seminarier med mera. Många av förslagen i motionerna kommer förhoppningsvis att genomföras inom ramen för ett svenskt allergiprogram.

Förbundet har lanserat idén om ett svenskt allergiprogram och fått gehör för den hos regeringen. Regeringen har i sin tur beslutat ge Socialstyrelsen i uppdrag att leda arbetet med att ta fram strategin tillsammans med Livsmedelsverket och Statens Beredning för medicinsk och social Utvärdering. Arbetet sker med ett stort antal aktörer med bland annat förbundet och allergiprofessionen. Uppdraget ska redovisas till regeringen 2026 som därefter förhoppningsvis snabbt får fram en proposition som riksdagen så småningom kan besluta om. Allergivården har fortfarande en sämre tillgänglighet jämfört med andra vårdområden och bristen på allergologer är stor över hela landet, med få undantag. Dessa frågor försöker förbundet att få gehör för inom ramen för ett svenskt allergiprogram.

Under Barnallergiåret 2024 tog förbundet fram fyra rapporter, alla skrivna ur ett barnperspektiv. Förbundet avser förutom de olika kampanjperioderna i årshjulet ha ett tydligt astmafokus de kommande åren. Det kommer prägla förbundets fokus och prioriteringar.

40. Allergikonsulenter inom alla regioner

Förslag:

Att förbundet aktivt ska arbeta för att öka medvetenheten om behovet av allergikonsulenter inom alla regioner och påverka beslutsfattare för att säkerställa att sådana resurser finns tillgängliga för alla som lider av allergier och astma.

Syfte:

Att säkerställa att alla patienter, oavsett region, har tillgång till kvalificerad hjälp och rådgivning från allergikonsulenter. Detta skulle förbättra diagnos, behandling och förebyggande åtgärder för allergier, samt minska onödiga besök på vårdcentraler och akutmottagningar.

Allergikonsulenter har en nyckelroll i att förbättra allergivården och förebygga allvarliga komplikationer. Genom att skapa tillgång till denna kompetens över hela landet kan vi säkerställa att alla patienter får bästa möjliga vård, vilket stärker folkhälsan och minskar belastningen på andra delar av sjukvården.

Bakgrund:

Allergier är ett växande problem i samhället, och många patienter har svårt att få den rätta vården och rådgivningen för sina specifika behov. Allergikonsulenter har en viktig roll i att ge stöd, vägledning och korrekt behandling, vilket förbättrar livskvaliteten för de drabbade. Trots detta saknas allergikonsulenter i många regioner, vilket leder till ojämlik vård och ökad belastning på allmänmedicin och specialistvård.

Yrkande:

- Att** Förbundet ska föra en aktiv dialog med politiker, vårdmyndigheter och beslutsfattare för att belysa behovet av allergikonsulenter och föreslå konkreta lösningar.
- Att** Förbundet ska verka för att regionerna får möjlighet att anställa allergikonsulenter som en permanent del av vårdstrukturen.
- Att** Förbundet ska organisera utbildningar och information för att höja kompetensen om allergier inom vårdpersonal och beslutsfattare.
- Att** Förbundet ska genomföra kampanjer och öka medvetenheten om de positiva effekterna av allergikonsulenter på patientvården och samhället i stort.

Motionär:

Astma- och Allergiföreningen Region Mellansverige, Juan Mella

41. Arbeta för strukturerad övergång från barnsjukvård till vuxensjukvård.

Erfarenhet och forskning visar att en stor del av unga vuxna 18–25 år med allergi och astma är underbehandlade.

Många ungdomar som lämnar barnsjukvården söker inte vård själva.

Majoriteten av ungdomarna hämtar inte ut alla de mediciner som förskrivits. Många uppger ekonomiska skäl.

Obehandlad eller ofullständigt behandlad astma och allergi leder till sänkt livskvalitet och kan leda till permanenta lungskador.

Yrkande:

Att förbundet arbetar för att riktlinjer för sömlös övergång från barnmedicinsk vård till vuxensjukvård blir strukturerade över hela landet.

Att förbundet arbetar för rabatterad receptbelagd medicin för ungdomar 18–25 år.

Motionär:

Astma- och Allergiföreningen i Västra Götalands län (Bohuslän, Göteborg, Göteborg för familjer, Mölndal/Härryda, Skövde Tibro Hjo Karlsborg, Trollhättan-Vänersborg, Västra Skaraborg, Öckerö)

42. Fortbildning och samverkan inom vården

För att alla ska få en bra och likvärdig vård krävs en gedigen grundutbildning och regelbunden fortbildning. Vi måste kunna lita på att läkarens kunskaper är uppdaterade och att patienter erbjuds den vård som är bäst för dem, att hela vårdkedjan används för patientens bästa. Det kräver en god samverkan inom vården, ett teamwork. Många besök skulle undvikas om "rätt vård" erbjuds från början.

Yrkande:

- Aff** förbundet verkar för att olika kompetenser samverkar inom vården i team med olika yrkesprofessioner (t.ex. läkare, astma-KOL-sköterskor, dietister)
- Aff** regelbunden fortbildning för sjukhuspersonal kring allergier ingår i tjänsten
- Aff** vårdplaner tas fram och följs upp
- Aff** övergångar mellan barn- och vuxenvård planeras så att den blir smidig
- Aff** regler tas fram för bättre samverkan mellan olika vårdnivåer så att t.ex. specialistvård anlitas vid behov

Motionär:

Astma- och Allergiföreningen Region Mellansverige, Siv Pettersson

43. Specialister och samverkan inom vården

Allergin visar sig sällan som besvär från ett enda organ. Den kan visa symptom från öron, näsa, hals, ögon, lungor, magen, som allergisk chock eller migrän.

Det är av vikt att vården tar hänsyn till detta och med goda kunskaper arbetar för en helhetssyn på patienten med tillgång till allergolog. Det kan innebära mindre lidande och färre besök hos Vårdcentralen för att få rätt diagnos ställd.

Vid allvarliga bekymmer ska det vara lätt att få tillgång till avancerad hjälp på rätt nivå.

Patienten är fullt delaktig i all vård och behandling. En ordentlig allergiutredning görs vid misstänkt allergisjukdom eller misstanke om annan överkänslighet.

Vården upprättar en vårdplan där regelbunden uppföljning ingår.

Eftersom miljön i samhället är så viktig för alla med allergisjukdom behövs allergikonsulenter som arbetar för att åtgärder för bättre miljö genomförs i skola, omsorg och arbetsliv.

Yrkande:

- Aff** förbundet arbetar vidare med implementering av nationella riktlinjer för vården om allergisjukdomar
- Aff** förbundet verkar för att både barn- och vuxenallergologer finns i tillräcklig omfattning
- Aff** förbundet verkar för att astma-KOL sköterskor finns på varje vårdcentral
- Aff** dietister med specialkunskap i allergi, fysioterapeuter finns tillgängliga
- Aff** verka för att minst en allergikonsulent finns i varje region/landsting
- Aff** samordning och samverkan mellan olika nivåer fungerar

Motionär:

Siv Pettersson, Astma- och Allergiföreningen i Södra Närke

Förbundsstyrelsens yttrande motion 40-43

Förbundsstyrelsen instämmer med motionärerna om vikten av en god och jämlik allergivård, med förtydligandet att förbundet verkar på nationell nivå och att det direkta ansvaret för vården ligger på regional nivå. Det innebär också att det huvudsakliga ansvaret för att påverka vårdregionen ligger på våra regionföreningar i enlighet med förbundets stadgar. Förbundet avser undersöka möjligheten att samverka med andra funktionsrättsorganisationer i frågan om ytterligare rabatt för läkemedel för

unga, utöver högkostnadsskyddet.

Samtliga motionerna 40-43 täcks helt eller delvis in under regeringens pågående myndighetsuppdrag till Socialstyrelsen, Livsmedelsverket och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) om att ta fram nationell strategi och handlingsplan för allergisjukdomar (även kallat ett svenskt allergiprogram). Astma- och Allergiförbundet är djupt involverade och har återkommande kontakter med berörda myndigheter. Vi betonar då vikten av kunskapsunderlag för vårdpersonal, så som läkare, sjuksköterskor, barnmorskor, dietister och fysioterapeuter.

Förbundet avser fortsätta arbetet för implementering av befintliga nationella riktlinjer för astma och arbeta vidare för att det ska bli nationella riktlinjer för allergi och atopiskt eksem. Inom ramen för arbetet med den nationella strategin har förbundet påtalat behovet av allergiexpertis i vården av patienter med allergisjukdom. Där inkluderas bland annat allergologer, astma-kol-sjuksköterskor, allergikonsulenter och dietister i vården av patientgrupperna. Även behovet av utbildningsinsatser inom allergi, framför allt i primärvården, till vårdpersonal har påtalats liksom behovet av samverkan mellan vårdprofessioner. Förbundet avser fortsätta detta arbete.

När det gäller vårdplaner eller individuella skriftliga behandlingsplaner är dessa viktiga verktyg för att varje patient ska förstå sin sjukdom och ha förutsättningar att kunna sköta sin egenvård och medicinering på bästa sätt. I de nationella riktlinjerna för astma rekommenderas individuella skriftliga behandlingsplaner. Astma- och Allergiförbundet arbetar för nationella riktlinjer för såväl allergi som atopiskt eksem och att dessa då på samma sätt lyfter vikten av individuella skriftliga behandlingsplaner.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **avslå** motion 40 till förmån för

Att förbundet arbetar för att få gehör för allergikonsulenternas viktiga roll inom ramen för ett svenskt allergiprogram samt utbildning och kunskapsunderlag till vårdpersonal

Att **bifalla** motion 41

Att **bifalla** andra att-satsen i motion 42

Att **avslå** första, tredje, fjärde och femte att-satsen i motion 42 till förmån för

Att förbundet fortsätter arbeta för införandet av ett svenskt allergiprogram

Att **bifalla** motion 43

44. Högkostnadsskydd för läkemedel

Högekstnadsskyddet för läkemedel är en av grundpelarna i Sveriges hälso- och sjukvårdssystem och syftar till att säkerställa att alla, oavsett ekonomiska förutsättningar, får tillgång till nödvändig medicin. Regeringens planer på att successivt minska skyddet riskerar att leda till allvarliga konsekvenser för äldre, personer med kroniska sjukdomar och personer med funktionsnedsättning.

Om de aviserade höjningarna av nivåerna i högekstnadsskyddet genomförs är det riktigt beska piller för alla som är beroende av läkemedel för en fungerande vardag. När människor inte har råd att hämta ut ordinerade mediciner kommer det att få konsekvenser för både individen och samhället, i form av sämre hälsa, ökad ojämlikhet och ökade samhällskostnader.

Det är väldokumenterat att 40 – 60 procent av alla patienter med kronisk sjukdom inte tar sina läkemedel såsom läkaren ordinerat, antingen medvetet eller omedvetet. En möjlig orsak är dålig ekonomi, enligt Läkemedelsverket. Det är även känt att unga med astma och eksem har få vårdbesök och få uthämtningar av läkemedel, såsom högekstnadsskyddet är utformat idag (Lundin et al 2022).

Vi föreslår att Astma- och Allergiförbundet fortsätter att arbeta aktivt för att högekstnadsskyddet för läkemedel inte försämras.

Yrkande:

- Aff** fortsätta arbetet med att påverka politiker och beslutfattare för att behålla högekstnadsskyddet för läkemedel såsom det ser ut idag, december 2024.
- Aff** förbundet samverkar med andra patientorganisationer för att skapa en starkare röst i frågan.

Motionär:

Astma- och Allergiregion Stockholm Gotland

45. Högkostnadsskydd

Ekonomi är redan påfrestande för många medlemmar med dyra inköp av mediciner, salvor och specialkost. Många mediciner får köpas utan recept vilket påverkar familjens ekonomi. Även frånvaro från skola och arbete genom sjukhusbesök och långa sjukperioder påverkar familjen eller den enskildes ekonomi.

Allt blir dyrare för alla men våra medlemmar är extra utsatta.

Yrkande:

Aff förbundet verkar för att högkostnadsskyddet inte ska höjas mer i närtid

Aff förbundet verkar för att de mediciner och salvor våra diagnoser kräver ska ingå i patientens högkostnadsskydd

Motionär:

Astma och Allergiföreningen Region Mellannorrland, Astma och Allergiföreningen i Ovanåker och Astma och Allergiföreningen i Kramfors

Förbundsstyrelsens yttrande motion 44-45

Kostnaderna för receptbelagda läkemedel minskar stegvis under en tolv månaders period. När den sammanlagda läkemedelskostnaden före rabatt uppgår till 7 118 kronor har patienten själv betalat 2 900 kronor och får då frikort för resten av den innevarande tolv månaders perioden. Läkemedel och varor som ingår i läkemedelsförmånen är kostnadsfria för barn under 18 år. Högkostnadsskyddet för läkemedel gäller för de allra flesta läkemedel på recept.

Regeringen vill nu att patienterna ska betala en högre egenavgift inom högkostnadsskyddet för läkemedel. Kostnadstaket för högkostnadsskyddet ska enligt regeringens förslag höjas, från

2 900 kronor till 3 800 kronor utifrån 2025 års prisbasbelopp. Totalt handlar regeringens förslag alltså om att individen får betala 900 kronor mer under en tolv månaders period.

Förbundsstyrelsen delar motionärernas uppfattning att regeringens förslag kommer att slå hårt mot människor med kroniska sjukdomar och livslångt behov av läkemedel. Som motionärerna påpekar vet vi redan att många patienter med kronisk sjukdom inte tar sina läkemedel enligt ordination, bland annat av ekonomiska skäl. Astma- och Allergiförbundet befarar att fler patienter kommer att avstå att ta ut sina läkemedel, något som kommer att slå mot enskilda individer, men också mot samhällsekonomin i form av ökade kostnader för förlorad arbetsinkomst, vårdbesök och sjukhusinläggningar.

Astma- och Allergiförbundet kommenterade redan i samband med att regeringen presenterade budgetpropositionen i september, att vi motsätter oss höjningar av läkemedelskostnaderna för den

enskilde. När förslaget gick på remiss lämnade förbundet in ett eget remissvar där vi i skarpa ordalag kritiserade förslaget och tydligt beskrev konsekvenserna för människor med våra diagnoser, som ju är kroniska och för de flesta innebär livslång medicinering. Tillsammans med andra patientföreträdarorganisationer har vi gemensamt organiserat en namninsamling som den 17 februari kunde lämna över 25 000 namn till sjukvårdsminister Acko Ankarberg Johansson.

Förbundsstyrelsens bestämda uppfattning är att förbundet även i fortsättningen ska protestera mot höjningar av högkostnadsskyddet och försöka påverka för att inte ytterligare kostnader för vård och läkemedel läggs på patienterna.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **avslå** första att-satsen i motion 44 till förmån för

Att fortsätta påverka för att högkostnadsskyddet inte ska försämras

Att **bifalla** andra att-satsen i motion 44

Att **bifalla** motion 45

46. ICD-kod för Sensorisk Hyperreaktivitet SHR

Forskning visar att en tredjedel av den vuxna befolkningen i Sverige upplever hälsobesvär av dofter och kemikalier. Sensorisk hyperreaktivitet, SHR, är ett tillstånd där de sensoriska nerverna överreagerar mot parfym och andra dofter eller kemiska ämnen. Tillståndet kan diagnosticeras med ett Capsaicintest och ca sex procent beräknas uppnå kriterierna.

Möjligheten till utredning och diagnos ser mycket olika ut beroende på var i landet man bor. Detta förstärks, menar vi, av att det saknas en ICD-kod för tillståndet. Ett läkarintyg baserat på en ICD-kod för SHR kan utgöra ett första steg för att tillgängliggöra skolor och arbetsplatser för människor med denna problematik.

Till förra kongressen lade vi samma motion och förbundsstyrelsen informerade då om att professor Eva Millquist ansökte om ICD10-kod för SHR/doftöverkänslighet ca år 2013, men fick då inget gehör från Socialstyrelsen. I slutet av 2021 gjorde Eva mfl ett nytt försök med en ansökan om en ICD10-kod för kronisk hosta, vilket skulle kunna var första steget mot en ICD-kod för SHR.

Eftersom utredning och diagnos inte längre ligger hos specialistläkare, utan hos primärvården, anser vi att behovet av en enhetlig diagnoskod för SHR nu är ännu mer angelägen än tidigare.

Yrkande:

Att (fortsätta) arbeta för en ICD-kod för Sensorisk Hyperreaktivitet

Motionär:

Internetföreningen Oparfymerat/Astma- och Allergiföreningen på internet

47. Parfymfri vård och omsorg

Forskning visar att en tredjedel av den vuxna befolkningen i Sverige upplever hälsobesvär av dofter och kemikalier. Cirka 6 procent beräknas uppnå kriterierna för Sensorisk hyperreaktivitet, SHR, vilket är ett tillstånd där de sensoriska nerverna överreagerar mot parfym och andra dofter eller kemiska ämnen. För dessa är det absolut viktigaste området, där det behöver vara parfymfritt, inom sjukvården och inom omsorgen.

Sjukvårdsbesök och omsorg är den plats och den situation som man inte kan avstå eller delegera till någon annan och är dessutom en situation då personen redan är som mest känslig, sjuklig och utsatt. Många gånger är man i ett tillstånd då man inte orkar eller till och med inte kan värna om sig själv och sin hälsa. Det är också en situation som många oroar sig för i takt med att vi generellt blir äldre och mer beroende av dessa tjänster.

Föreningens medlemmar vittnar om att kunskapen om effekten av parfymerade produkter är förvånansvärt liten bland arbetsgivare och dess personal inom vård och omsorg. Samtliga aktiva medlemmar har dåliga erfarenheter av vård- och omsorgspersonal som använder parfym/rakvatten eller andra parfymerade hygienprodukter eller att det används vid städ, tvätt och rengöring.

Till förra kongressen lade vi en motion om att påverka vården via de vägledningar och verktyg som utfärdas av Myndigheten för delaktighet (MFD) till kommuner och regioner. Förbundsstyrelsen redogjorde för det arbete som tidigare har genomförts för att informera vården om vikten av parfymfritt (bla utbildnings- och informationsmaterial till vårdutbildningar, folder om allergi och tillgänglig vård och omsorg 2017/2018 både till personal och landstingspolitiker samt kontakt med MFD under 2018 med anledning av parfymfri färdtjänst) samt att man planerade att kontakta MFD under den kommande kongressperioden. Våra medlemmar vittnar om att det inom vården har blivit än mer parfymerat under denna kongressperiod varför vi yrkar på att man fortsätter att informera vård och omsorg om vikten av parfymfritt.

Yrkande:

Att (fortsätta) arbeta för en parfymfri vård och omsorg.

Motionär:

Internetföreningen Oparfymerat/Astma- och Allergiföreningen på internet

48. Parfymfria veckan

Forskning visar att en tredjedel av den vuxna befolkningen i Sverige upplever hälsobesvär av dofter och kemikalier. Cirka 6 procent beräknas uppnå kriterierna för Sensorisk hyperreaktivitet, SHR, vilket är ett tillstånd där de sensoriska nerverna överreagerar mot parfym och andra kemiska ämnen. Våra medlemmar vittnar om att detta skapar stora praktiska svårigheter i det dagliga livet vid tex besök hos vård och omsorg, på arbetsplatser och vid övriga sociala kontakter.

Den parfymfria veckan, som anordnats av Astma- och allergiförbundet sedan 2014, har ett viktigt syfte att sprida kunskap och lyfta vikten av att visa hänsyn och använda parfymfria produkter. Efter att ha tagit del av våra medlemmars erfarenheter ser vi att den parfymfria veckan fortsättningsvis har en viktig uppgift eftersom det fortfarande saknas kunskap hos allmänheten om denna problematik. Flera medlemmar anger dessutom att det är just parfymfria veckan som har motiverat dem att vara medlemmar i Astma- och Allergiförbundet.

Genom att under en vecka fokusera på "parfymfria veckan" och uppmärksamma de doftöverkänsligas situation kan vi sprida viktig kunskap och skapa ett bättre och friskare liv för så många som en tredjedel av befolkningen och framförallt för personer med astma och med Sensorisk hyperreaktivitet, SHR.

Yrkande:

Att (fortsätta) anordna den årliga parfymfria veckan

Motionär:

Internetföreningen Oparfymerat/Astma- och Allergiföreningen på internet

49. Doftöverkänslighet och kunskapsspridning

Många medlemmar lever med doftöverkänslighet och har mycket nedsatt livskvalitet.

Samhället är inte anpassat på så sätt att personer med doftöverkänslighet kan leva och delta på samma grunder som andra utan denna diagnos.

Mer kunskap behövs i samhället om doftöverkänslighet.

Yrkande:

Att förbundet fortsätter att sprida kunskap om doftöverkänslighet.

Att förbundet arbetar för en ökad tillgänglighet i samhället för doftöverkänsliga.

Motionär:

Astma och Allergiföreningen Region Mellannorrland och Astma och Allergiföreningen i Kramfors.

50. Fortsatt arbete för att uppmärksamma doftöverkänslighet som en egen diagnos.

Doftöverkänslighet är ett växande problem som påverkar många människors hälsa, med symptom som huvudvärk, illamående, koncentrationssvårigheter och reaktioner som astma och allergiska besvär. Trots detta förbises ofta doftöverkänslighet som en specifik diagnos och lyfts enbart som en trigger för andra tillstånd, som astma.

Många som lever med doftöverkänslighet upplever idag att deras besvär inte tas på allvar, vilket leder till bristande anpassningar i deras vardag. Genom att uppmärksamma doftöverkänslighet som en diagnos kan vi främja forskning, förbättra bemötandet i samhället och förändra normer kring användningen av dofter i olika miljöer tex inom skolan.

Yrkande:

Att förbundet ska fortsätta samt stärka arbetet med att uppmärksamma doftöverkänslighet som en egen diagnos för att skapa ett mer inkluderande samhälle tex genom att anordna parfymfria veckan.

Motionär:

Astma- och Allergidistrikt Syd

Förbundsstyrelsens yttrande motion 46-50

En ICD-kod för SHR skulle underlätta för personer som behöver anpassning i skola eller på arbetsplatser samt för möjligheten att få ersättning från Försäkringskassan och exempelvis barnförsäkringar. Förbundet driver frågan genom att belysa situationen för personer med SHR och sprider kunskap om doftöverkänslighet. Vi har en dialog med professionen i vården som kan driva frågan om ICD-kod på sitt håll.

År 2021 gjorde professor Eva Millquist en ansökan till Socialstyrelsen tillsammans med allergiprofessionens ordförande Christer Jansson, Svensk Förening för allergologi (SFFA:s) och Cecilia Bredin, ordförande för Svensk Lungmedicinsk Förening. Till skillnad från tidigare ansökningar söktes denna gång för kronisk hosta. Från och med den 1 januari 2023 har kronisk hosta, som inkluderar svårbehandlad och oförklarlig kronisk hosta, en egen ICD-10-kod under R05 i Sverige (R05.7). Många med SHR har kronisk hosta och en diagnoskod för kronisk hosta kommer förhoppningsvis visa på behovet av en diagnoskod även för SHR.

Parfymfria veckan ingår sedan 2023 i förbundets kampanjkoncept "Dissa doften" som har sin egen kampanjperiod i november. Förbundet avser fortsätta sprida kunskap och information om vad doftöverkänslighet innebär och vikten av att omgivningen visar hänsyn.

Inför Parfymfria veckan 2023 gjorde förbundet en kartläggning av vilka kommuner och regioner som tagit fram policies om parfymfri personal i vård och omsorg. Det är ett exempel på hur behovet av parfymfritt i vård och omsorg kan uppmärksammas och utgöra ett stöd för lokala allergiföreningars egna påverkansarbete lokalt och regionalt.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **bifalla** motion 46

Att **bifalla** motion 47

Att **bifalla** motion 48

Att **bifalla** motion 49

Att **bifalla** motion 50

Förbundsstyrelsens inledande yttrande motion 51-52 (dofter och rökning)

Förbundsstyrelsen instämmer med motionärerna om vikten av ökad tillgänglighet i samhället när det gäller dofter och rökning. Förbundet har genom åren arbetat på olika sätt i frågan. När det gäller dofter har det främst handlat om att öka kunskapen om doftöverkänslighet och hur omgivningen bör visa hänsyn, bland annat i kampanjen "Dissa doften".

När det gäller passiv rökning har förbundet både arbetat för ett skärpt regelverk för rökfria offentliga miljöer inom- och utomhus, men även opinionsbildat i medierna för skärpt regelverk och spridit information om frivilliga initiativ med rökfria flerbostadshus med mera. Förbundet avser fortsätta detta arbete.

51. Riv hindren för ett samhälle tillgängligt för alla

För att göra det möjligt för personer med astma/allergi att leva självständigt och delta i samhället fullt ut på livets alla områden behöver man säkerställa att dessa personer på lika villkor får tillgång till den fysiska miljön.

Om vi ska kunna vara delaktiga i samhället, i det politiska och offentliga livet, kunna använda allmänna kommunikationer, ha tillgång till kultur- och fritidsutbud måste tillgängligheten bli bättre och inte begränsas av tobaksrökning, användandet av parfymerade produkter.

Åtgärder bör sättas in som ska identifiera och undanröja hinder och barriärer så att alla kan delta på livets alla områden.

Yrkande:

- Aff** förbundet kampanjar för en attitydförändring i samhället, på så sätt att gemene man själv-mant tar större hänsyn till alla dem som inte tål parfymerade produkter eller rök från tobak och eldning.
- Aff** alla har rätt till ett rökfritt boende och att lag stiftas så att ingen mot sin vilja utsätts för rök tex. från balkonger.
- Aff** förbundet genom kunskapsspridning verkar för att allmänna kommunikationer blir tillgängliga för alla.
- Aff** kommuner i sin verksamhet har rökfritt och parfymfritt som norm.
- Aff** anställd personal på ovanstående områden använder parfymfria produkter och är fria från röklukt
- Aff** stödja lokalföreningarna i deras arbete för implementering i genomförandet av bättre tillgänglighet.

Motionär:

Siv Pettersson, Astma- och Allergiföreningen i Södra Närke och Astma- och Allergiföreningen Region Mellansverige

52. Ett rökfritt samhälle

Astma- och Allergiförbundet har tidigare haft stora framgångar i arbetet för rökfria restauranger och uteserveringar. Lekplatser, entréer, idrottsplatser, tågstationer, busshållplatser med mera ska numera också vara rökfria.

Dock har rökning på gator blivit allt vanligare. Den försämrade luftmiljön drabbar alla, men astmatiker, överkänsliga och barn påverkas mest.

De miljöer som enligt lag ska vara rökfria är inte alltid det på grund av lagen inte följs. Anledningen till detta kan vara ren okunskap (information på andra språk kanske saknas) eller också bryr man sig inte.

Enligt folkhälsomyndigheten (hösten 2024) är det drygt fem procent av Sveriges befolkning som röker dagligen. Variationen mellan olika befolkningsgrupper skiljer sig åt.

I tättbebodda områden är det svårt att skapa fungerande avgränsade områden dit rökare kan hänvisas. Därför behövs ett generellt rökförbud i Sverige.

E-cigarett bör också omfattas av regelverk kring rökning.

Yrkande:

- Att** kongressen fattar beslut om att Astma- och Allergiförbundet ska arbeta för att alla allmänna platser i Sverige ska bli rökfria.
- Att** Astma- och Allergiförbundet ska verka för att även e-cigarett ska omfattas av regelverk kring rökning.

Motionär:

Astma- och Allergiregion Stockholm-Gotland

Förbundsstyrelsens yttrande motion 51-52

Förbundsstyrelsen håller med motionärerna om vikten av att långsiktigt arbeta för ett helt rökfritt samhälle. En skärpt tobakslag för vissa rökfria utemiljöer trädde i kraft 2019 och Folkhälsomyndigheten hade en informationssatsning om lagen 2020, tack vare Astma- och Allergiförbundets påtryckningar. Den utredning som föregick lagen visade att de platser som ska vara rökfria behöver vara avgränsade för att lagen ska kunna fungera. Tobakslagen omfattar även e-cigarett, men bostadshus ingår inte.

Förbundet har små möjligheter att kampanja för en attitydförändring generellt när det gäller rökning och eldning. När det gäller kampanj om parfymfritt ingår detta däremot i förbundets kampanj "Dissa doften" (se svar till motionerna 48-50 om Parfymfria veckan).

När det gäller tillgänglighet till allmänna kommunikationer arbetar förbundet bland annat med dialoger via SJ:s brukarråd och har tidigare medverkat i Trafikverkets samråd. Men det mer direkta arbetet för tillgänglighet i kollektivtrafiken är en fråga för allergiföreningarna på regional och lokal nivå eftersom ansvaret för kollektivtrafiken finns regionalt och lokalt.

Förbundets medlemsenkät om nya tobakslagen för vissa rökfria utemiljöer 2020 visade att implementeringen av den nya lagen fungerat relativt väl, men att det varierade mellan olika miljöer. Bland annat var informationen om rökfritt och efterlevnaden av tobakslagen mer bristfällig på hållplatser och perrongen för kollektivtrafik och vid entréer till köpcentra med mera. Ansvaret för att rökförbudet följs ligger hos den som äger eller hyr/disponerar en lokal, ett annat utrymme eller ett område utomhus och tillsynen ligger på den aktuella kommunens miljökontor.

Undersökningen om tobakslagen till medlemmar visade också att en majoritet av de svarande ansåg att rökfria flerbostadshus var mest angeläget för förbundet att fortsätta arbeta för. Ännu finns inte något lagförslag om att begränsa rökning i bostäder och den politiska viljan har saknats. Det finns en del motstånd mot reglering i bostäder, även om vissa undersökningar visar att en majoritet av de boende vill ha rökfritt i flerbostadshus. Förbundet har tidigare opinions-bildat i media och försökt få in frågan om att utreda regelverket för att kunna bo rökfritt i ANDTS-strategin (ANDTS står för Alkohol, Narkotika, Dopning, Tobak och Spel om pengar) som regeringen antog för några år sedan, men detta prioriterades inte. Vi har tidigare också kartlagt och uppmärksammat fastighetsägare som på frivillig väg infört rökfritt. Förbundet avser fortsätta arbetet för en översyn av regelverket som ger möjlighet att bo rökfritt.

Det finns en skillnad mellan att arbeta för rökfritt och parfymfritt i samhället. När det gäller rökning finns mycket forskning som visar att passiv rökning är hälsofarligt för alla och det har funnits opinion i befolkningen för att lagstifta om rökfria miljöer inom- och utomhus. Men så är inte fallet med parfym och parfymerade produkter där endast vissa som har astma eller doft-överkänslighet blir sjuka. I det senare fallet handlar det därför inte om att verka för lagreglering utan om att arbeta med information och kunskapsspridning (se svar på motion 47-49).

Förbundet har små möjligheter att arbeta för att kommuner och kommunanställd personal ska vara parfym- och rökfria. Däremot är detta en utmärkt fråga för lokala allergiföreningar att vid behov driva inom sin kommun. Det finns exempel på flera kommuner, regioner och privata aktörer som tagit fram policies för parfym- och rökfri personal och information till patienter i kallelser inför besök i vården.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

Att **avslå** första, fjärde och femte att-satsen i motion 51

Att **anse** tredje att-satsen i motion 51 besvarad

Att **bifalla** andra och sjätte att-satsen i motion 51

Att **avslå** första att-satsen i motion 52 till förmån för
Att fortsätta vårt långsiktiga arbete för ett rökfritt samhälle

Att **anse** andra att-satsen i motion 52 **besvarad**

**Astma och
Allergiförbundet**

Kongress
 2025